

Nr 10

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1963/64 inom handelsdepartementets verksamhetsområde jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

DRIFTBUDGETEN**Tionde huvudtiteln****Handelsdepartementet m. m.**

1:o) **Handelsdepartementet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 (bilaga 12, punkt 1, s. 12—14 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1963) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för handelsdepartementet, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64, dels ock till Handelsdepartementet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 2 114 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 692 000 kr.

Kungl. Maj:t har under hösten 1962 vidtagit åtgärder för att organisera en särskild *industriavdelning* inom handelsdepartementet i syfte att förstärka planeringsresurserna inom den industriella sektorn. Avdelningen skall bereda frågor som rör den industriella strukturutvecklingen och särskilt beakta de långsiktiga utvecklingstendenserna mot bakgrunden av både den tekniska utvecklingen och den handelspolitiska marknadsintegrationen. Därjämte skall avdelningen delta i beredningen av de främst på inrikesdepartementet ankommande frågorna rörande lokaliserings- och arbetsmarknadspolitiken. På avdelningen skall dessutom beredas frågor om förvaltningen av de statliga bolag, som sorterar under handelsdepartementet, ävensom energipolitiska frågor. För att tillgodose det omedelbara personalbehovet vid industriavdelningen har Kungl. Maj:t genom beslut den 2 november 1962 förordnat två tjänstemän inom departementet att tills vidare

bestrida göromål som ankommer på resp. avdelningschef och byråchef. Från och med den 1 juli 1963 — vid vilken tidpunkt en industriavdelning inom departementet bör fast organiseras — bör inrättas en tjänst som avdelningschef i Br 4 och en tjänst som byråchef i Br 2. Därutöver bör för industriavdelningen från och med nästa budgetår medel beräknas dels till ett vikariatslöneförordnande på tjänst som byråchef, dels till avlöning av följande nya tjänster, nämligen en tjänst som förste kanslissekreterare i Ae 23 och en tjänst som amanuens i reglerad befordringgång samt, för biträdesgöromål, en kontorist- och en kanslibiträdestjänst i resp. Ae 9 och Ae 7.

Arbetskraftsbehovet för nästa budgetår på departementets *handelsavdelning* är svårt att bedöma i dag, sammanhängande med den ovisshet som alltjämt råder om det framtida ekonomiska och handelspolitiska samarbetet i Europa. Departementschefen saknar f. n. underlag för en annan bedömning än att organisationen tills vidare bör hållas oförändrad.

Vid bifall till vad departementschefen föreslagit ökar i grundlönehänseende anslaget med sammanlagt 171 300 kr. Den fortsatta utvecklingen på handelsdepartementets område kan emellertid resa krav på utbyggnad av de personella resurserna vid såväl handels- som industriavdelningen. Departementschefen förutsätter att det behov av ytterligare personal, som sålunda kan uppkomma under budgetåret 1963/64, får tillgodoses främst med anlitande av anslagsposten Ersättning till expertis och tillfällig arbetskraft och föreslår i anslutning härtill att expertisposten räknas upp till 381 000 kr., eller med 158 200 kr.

Vad gäller *expeditionschefens avdelning* bör — i anledning av vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor — 1 200 kr. beräknas för förändring av en tjänst som kontorist i Ae 9 till en tjänst som kansliskrivare i Ae 11.

Vidare torde främst i anledning av automatiska förändringar på lönesidan anslaget böra räknas upp med 225 100 kr.

Höjningarna under anslaget motvägs till en del av att i samband med den omfördelning av statsdepartementens arbetsuppgifter, som förutsätts skola äga rum från och med budgetåret 1963/64, vissa tjänster bör föras över från handelsdepartementet till andra departement. Sålunda torde från och med nästa budgetår, vid överflyttning av sjöfartsfrågorna till kommunikationsdepartementet, dit föras över följande tjänster vid handelsdepartementet, nämligen en tjänst som kansliråd i Bo 1, en tjänst som budgetsekreterare i ABr 25 och en tjänst som förste kanslissekreterare i Ao 23 även som en kanslibiträdestjänst i Ag 7 och en kontorsbiträdestjänst i reglerad befordringgång. Vidare bör till ecklesiastikdepartementet, vid omflyttning dit av frågor om bidrag ur lotterimedelsfonden, föras över en tjänst som byrådirektör i Ao 27. Avlöningsanslaget bör i anledning härav nedräknas med 133 800 kr.

Vid bifall till vad departementschefen föreslagit blir anslaget i sin helhet 2 114 000 kr.

Utskottet har icke något att erinra mot de av departementschefen föreslagna tjänsterna i handelsdepartementets industriavdelning liksom ej heller mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för handelsdepartementet, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1963;

b) godkänna följande avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	54 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	677 000
3. Ersättning till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	381 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	464 100
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	514 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	23 900
	<hr/>
	Summa kr. 2 114 000

c) till *Handelsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 114 000 kr.

2:o) *Handelsdepartementet*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 14) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 170 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 155 000 kr.

I anslutning till belastningen bör anslagsposten Sjukvård höjas med 1 000 kr. För reseersättningar och publikationstryck torde däremot böra räknas med oförändrade belopp. Med hänsyn främst till vad som uttalats under föregående anslagspunkt om inrättande av nya tjänster m. m. vid handelsdepartementet från och med nästa budgetår föreslår departementschefen, att delposten Övriga expenser höjs med dels 27 000 kr. för vissa utgifter av engångsnatur, såsom anskaffning av möbler och kontorsmaskiner, dels 7 000 kr. för ökade löpande utgifter. Då samtidigt delposten bör räknas ned med 20 000 kr., motsvarande ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp, blir nettoökningen under densamma 14 000 kr. Anslaget bör i enlighet härmed tas upp med sammanlagt 170 000 kr.

Utskottet har icke något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Handelsdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 170 000 kr.

3:o) **Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 14), innebärande en uppräknig av anslaget med 8 000 kr. på grund av kostnadsökningar främst av automatisk karaktär, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kr.

4:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 15), innebärande en sänkning av anslaget med 50 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

5:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 15), innebärande en uppräknig av anslaget med 15 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 165 000 kr.

Industri, hantverk och handel

6:o) **Kommerskollegium: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, s. 16—20) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för kommerskollegium, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64, dels ock till Kommerskollegium: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 3 698 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 270 000 kr.

För sakkunniga i integrationsarbetet och för arvoden till ledamöterna i delegationen för frihandelsfrågor och i den s. k. rådgivande kommittén är för innevarande budgetår i anslagsposten Avlöningar till icke-ordinarie personal inräknade 80 000 kr. Detta belopp kommer antagligen att visa sig otillräckligt under budgetåret 1963/64. Den växlande aktiviteten i utred-

ningsarbetet på det handelspolitiska området gör det emellertid svårt att på förhand närmare uppskatta anslagsbehovet till sakkunniga m. fl. vid utrikes- och utredningsavdelningen. Med hänsyn härtill föreslås att nyssnämnda 80 000 kr. jämte ett belopp av 40 000 kr. — motsvarande kostnaderna för en redan nu på avdelningen tjänstgörande ytterligare sakkunnig — bryts ut ur den obetecknade icke-ordinarieposten och anvisas under en förslagsvis betecknad anslagspost, benämnd Avlöningar till sakkunniga och tillfällig personal vid utrikes- och utredningsavdelningen, m. m. Med anlitande av denna anslagspost blir det under nästa budgetår möjligt att snabbt tillföra kollegium den ytterligare expertis och sakkunskap, varav behov kan uppkomma. Rörande utrikes- och utredningsavdelningen förordas vidare, att en tjänst som kansliskrivare i Ae 11 utbyts mot en tjänst som kanslist i reglerad befordringgång och beräknas härför under icke-ordinarieposten 1 300 kr.

I anledning av yrkandena om nya tjänster m. m. på kollegiets elektriska byrå tillstyrker departementschefen, att där från och med nästa budgetår inrättas dels en tjänst som kansliskrivare i Ae 11, dels en tjänst som förste byråingenjör i Ae 21, i samband varmed bör dras in en tjänst som ingenjör i Ae 17. Icke-ordinarieposten ökar därvid med sammanlagt ytterligare 15 900 kr.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor torde sammanlagt 3 100 kr. böra beräknas för förändring av tre tjänster som kontorsbiträde i reglerad befordringgång till tjänster som kanslibiträde i Ao 7. Övriga förslag om inrättande av nya och om förändring av befintliga tjänster torde lämnas utan bifall.

För ökat medelsbehov i anledning av prop. 169/1962 samt för löneklassförändringar har beräknats ökningarna med 85 952 kr. resp. 4 152 kr. Vidare torde anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter böra höjas med 333 800 kr. resp. minskas med 6 200 kr.

Slutligen föreslås att från och med nästa budgetår under kollegiets avlöningsanslag medel ej längre beräknas till arvodesersättning åt befattningshavare för viss kommersiell representation i Östtyskland (prop. 1962: 112, s. 26). Medelsbehovet under anslaget minskar då med 50 000 kr. För denna representation torde medel i stället böra anvisas under reservationsanslaget Främjande av utrikeshandeln m. m.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits ökar anslaget med 428 000 kr. och bör alltså uppföras med 3 698 000 kr.

Utskottet har icke något att erinra mot de förordade personalförändringarna och den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för kommerskollegium, som angivits i

statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1963;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	933 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	18 300
3. Avlöningar till sakkunniga och tillfällig personal vid utrikes- och utredningsavdelningen, m. m., <i>förslagsvis</i>	120 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 565 900
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 010 100
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	50 000
	Summa kr. 3 698 000

c) till *Kommerskollegium*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 3 698 000 kr.

7:o) **Kommerskollegium: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 21 och 22) innebärande en anslagsminskning av 21 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommerskollegium*: *Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 307 000 kr.

8:o) **Kommerskollegium: Befrämjande av landsbygdens elektrifiering.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8, s. 22—25) att dels medgiva att under budgetåret 1963/64 statlig garanti för lån avseende nyanläggnings- och upprustningsåtgärder berörande landsbygdens elnät må beviljas intill ett belopp av 6 000 000 kr., dels ock till *Kommerskollegium*: *Befrämjande av landsbygdens elektrifiering* för nämnda budgetår anvisa ett reservationsanslag av 8 000 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 7 500 000 kr.

Ur förevarande anslag lämnas bidrag till befrämjande av landsbygdens elektrifiering. Bidragen gäller dels nyanläggning av elektriska distributionsnät m. m., dels upprustning av dylika nät. Under perioden 1958/59—1962/63 har via anslag på nionde huvudtiteln till dessa ändamål anvisats sammanlagt resp. 13,3 och 23,7 milj. kr. Anslaget för innevarande budgetår är upptaget med 7,5 milj. kr., varav ca 0,4 milj. kr. avser nyanläggningar och 6,6 milj. kr. upprustningsarbeten. Återstoden av anslaget disponeras för administrationsändamål m. m. Den statliga bidragsgivningen är komplette-

rad med kreditgarantivning för lån till nyanläggningar och upprustningsåtgärder avseende landsbygdens elnät.

Genom beslut av 1962 års riksdag (prop. 1962: 112, SU 94, Rskr. 225) har handläggningen av bidragsfrågorna och garantilåneärendena flyttats över till kommerskollegium. I anslutning därtill bör från och med nästa budgetår förevarande riksstatsanslag anvisas över handelsdepartementets huvudtitel.

Vad då först gäller förslaget i petitaskrivelsen om medelsanvisning för budgetåret 1963/64 till nyanläggningar av elektriska distributionsnät m. m. tillstyrker departementschefen att anslagsposten härför höjs med 0,5 milj. kr. till 1 milj. kr.

I fråga om medelsbehovet till upprustning av elektriska distributionsnät räknas med oförändrat 7 milj. kr. Skulle det mot förmodan visa sig att detta belopp jämte reserverade medel inte räcker till för att under budgetåret 1963/64 tillgodose inkommande bidragsanspråk, har departementschefen för avsikt att senare ta upp frågan om ytterligare anvisning av medel. Han erinrar härvid om riksdagens beslut, att landsbygdens elnät bör upprustas med hjälp av statliga bidrag intill totalt 50 milj. kr.

Liksom f. n. bör de bidragsmedel, som författningsenligt återförs till anslaget, ånyo få tas i anspråk för de med anslaget avsedda ändamålen.

Av tillgängliga medel under anslaget bör efter beslut av Kungl. Maj:t få disponeras högst 350 000 kr. för att vid länsstyrelserna anlita tillfällig expertis i elkraftfrågor, högst 130 000 kr. för att täcka kommerskollegiets kostnader för handläggning av bidragsärendena samt högst 30 000 kr. för att bestrida kostnaderna för information rörande upprustning av elnät och därmed sammanhängande frågor. Härutöver torde liksom tidigare från anslaget få utgå bidrag för att upprätthålla verksamheten i vissa elektriska länsföreningar.

Ramen för statliga kreditgarantier för lån till finansiering av nyanläggning och upprustning av elektriska distributionsnät på landsbygden föreslås höjd från 5 milj. kr. till 6 milj. kr.

Anslaget för budgetåret 1963/64 bör i enlighet med vad som anförts upp-
tas med 8 milj. kr.

Utskottet. Den av Kungl. Maj:t framlagda anslagsberäkningen och den föreslagna garantilåneramen föranleder icke någon erinran från utskottets sida. Då vad Kungl. Maj:t i övrigt anförts och yrkat under förevarande punkt ej heller möter någon invändning hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) medgiva, att under budgetåret 1963/64 statlig garanti för lån avseende nyanläggnings- och upprustningsåtgärder berörande landsbygdens elnät må beviljas intill ett belopp av 6 000 000 kr.;

b) till *Kommerskollegium*: *Befrämjande av landsbygdens elektrifiering* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 000 kr.

9:o) **Bergsstaten: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 25 och 26), innebärande en uppräknig av anslaget med avrundat 51 000 kr. för bestridande av kostnadsökningar av automatisk natur, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	245 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	25 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	111 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	5 000
	Summa kr. 386 000

b) till *Bergsstaten: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 386 000 kr.

10:o) **Bergsstaten: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 27), innebärande en uppräknig av anslaget med 6 000 kr., hänförande sig till posten Reseersättningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bergsstaten: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 54 000 kr.

11:o) **Sprängämnesinspektionen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 27 och 28), innebärande en ökad medelstillelning med 35 000 kr. för automatiska utgiftstegringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	85 900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	216 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	117 100
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	6 000
	Summa kr. 425 000

b) till *Sprängämnesinspektionen: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 425 000 kr.

12:o) **Sprängämnesinspektionen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 28 och 29), innebärande att posten till expenser uppräknas med 2 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sprängämnesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kr.

13:o) **Statens institut för hantverk och industri: Avlöningar till viss personal.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 13, s. 29—32) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens institut för hantverk och industri, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64, dels ock till Statens institut för hantverk och industri: Avlöningar till viss personal för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 980 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 819 000 kr.

Departementschefen förordar att institutets namn från och med nästa budgetår ändras till Statens institut för hantverk och industri.

För att möjliggöra en rationalisering av inköpsverksamheten och bättre kontroll av kalkyleringen över kostnaderna för kurser och informationsverksamhet föreslås, att vid institutet från och med nästa budgetår inrättas en tjänst som byråassistent i Ae 17 och att därför under icke-ordinarieposten beräknas 16 000 kr. Ytterligare bör två sedan länge hos institutet på arvodesbasis — med anlitanande av det särskilda reservationsanslaget för kursverksamheten — tjänstgörande befattningshavare beredas extra-ordinarie anställning, den ena som kontorist i Ae 9 och den andra som laboratoriebiträde i högst Ae 9. Medelsbehovet under icke-ordinarieposten ökar härigenom med 21 200 kr. Övriga förslag om inrättande av nya och om förändring av befintliga tjänster torde böra lämnas utan bifall.

För merkostnader i anledning av prop. 169/1962 samt för löneklassändringar beräknas 21 762 kr. resp. 2 482 kr. Vidare torde anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter böra höjas med 101 400 kr. resp. 1 100 kr. Slutligen bör i anledning av numera genomförd reglering av vissa styrelsearvoden den härför avsedda anslagsposten uppräknas med 700 kr.

Utskottet har icke något att invända mot den verkställda anslagsberäkningen och departementschefens förslag i övrigt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens institut för hantverk och industri, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	261 600
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	4 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	414 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	286 300
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	13 500
	Summa kr. 980 000

b) till *Statens institut för hantverk och industri*: *Avlöningar till viss personal* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 980 000 kr.

14:o) *Statens institut för hantverk och industri*: *Vissa omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, s. 32), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens institut för hantverk och industri*: *Vissa omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 69 000 kr.

15:o) *Statens institut för hantverk och industri*: *Bidrag till kursverksamheten m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15, s. 32 och 33) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 485 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 435 000 kr.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Stefanson m. fl.* (I: 399) och den andra inom andra kammaren av herr *Nordgren m. fl.* (II: 477), hemställts att riksdagen måtte till *Statens institut för hantverk och industri*: *Bidrag till kursverksamheten m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 535 000 kr.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen I: 399.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag innebär, att avlöningskostnaderna för två befattningshavare överflyttas från förevarande anslag till institutets avlöningsanslag. Härigenom frigöres under detta anslag ett belopp av 30 000 kr. för kursverksamheten. Vidare föreslås anslaget höjt med 50 000 kr.

Utskottet, som är medvetet om betydelsen av den med stöd av bl. a. förevarande anslag bedrivna kursverksamheten, anser sig dock icke böra förordna någon uppräknings av anslaget utöver vad som förordats av Kungl. Maj:t. Motionerna I: 399 och II: 477 avstyrkas sålunda.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 399 och II: 477, till *Statens insti-*

tut för hantverk och industri: Bidrag till kursverksamheten m. m. för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 485 000 kr.

16:o) **Statens institut för hantverk och industri: Utrustning och inredning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16, s. 34) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 250 000 kr.

Detta anslag har för innevarande budgetår höjts med 70 000 kr. och utgör nu 250 000 kr. Departementschefen är ense med institutets styrelse om önskvärdheten av att maskin- och apparatbeståndet ersätts och kompletteras i en snabbare takt, än som är möjlig med ett utrustningsanslag av nämnda storlek. Därför vill han i så måtto biträda yrkandet om en uppräkningsanslag, att han föreslår höjning därav för nästa budgetår med 150 000 kr. till 400 000 kr.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer, att riksdagen må till *Statens institut för hantverk och industri: Utrustning och inredning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

17:o) **Bidrag till företagareföreningar m. fl.: Administrationskostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17, s. 35—41) att dels medgiva att statsgaranti för lån till hantverks- och industriföretag m. m. må under budgetåret 1963/64 beviljas intill ett belopp av 45 000 000 kr., dels ock till **Bidrag till företagareföreningar m. fl.: Administrationskostnader** för nämnda budgetår anvisa ett reservationsanslag av 1 300 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Erik Filip Petersson* och *Hilding* (I: 315) och den andra inom andra kammaren av herr *Jönsson* i Ingemarsgården *m. fl.* (II: 367), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta att under anslaget Bidrag till företagareföreningar m. fl. anvisade medel för risktäckning uppräknas med 0,7 milj. kr., att efter Kungl. Maj:ts prövning fördelas mellan företagareföreningarna och således till Bidrag till företagareföreningar m. fl.: Administrationskostnader för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kr.,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Mattsson* och *Ferdinand Nilsson* (I: 314) och den andra inom andra kammaren av herrar *Nilsson* i Tvärålund och *Börjesson* i Falköping (II: 370), i vilka hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhänga att utredningen angående företagareföreningarnas organisation och verksamhet måtte erhålla uppdrag att skyndsamt pröva möjligheten att

minska eller undanröja de olägenheter som den tidskrävande behandlingen av ärenden rörande statlig kreditgaranti innebär, så att förslag i frågan snarast kan föreläggas riksdagen,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sundin* (I: 498) och den andra inom andra kammaren av herr *Nilsson* i Tvärålund *m. fl.* (II: 605), i vilka hemställts att riksdagen måtte medge att i avvaktan på förslag från kommittén för näringslivets lokalisering företagareföreningarna i områden med sysselsättningssvårigheter må äga rätt att utlämna lån med mera liberala säkerhetskrav än vad hittills gällt samt att eventuella förluster härigenom må täckas genom medel över arbetsmarknadsstyrelsen, allt i enlighet med vad som anförts i motionen II: 605, även som att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om härför erforderliga åtgärder och tillämpningsföreskrifter.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna II: 367, I: 314 och II: 605.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår upptaget med 1 500 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

»Såsom lån till företagareföreningar har under statens hantverks- och industrilånefond för budgetåret 1962/63 anvisats 15 milj. kr. Med tillägg av inestående odisponerade lånemedel hos föreningarna samt av inflytande amorteringar på tidigare lämnade lån blir föreningarnas utlåningskapacitet under det nu löpande budgetåret ca 30 milj. kr. Detta belopp torde komma att vara helt taget i anspråk vid ingången av budgetåret 1963/64. För ny utlåning under sistnämnda budgetår kommer föreningarna därvid att vara hänvisade till dels inflytande amorteringar, dels det lånemedelsanslag, som kan komma att anvisas. Amorteringarna beräknas under nästa budgetår uppgå till 15,5 milj. kr. För att möjliggöra en ökning av utlåningsvolymen under budgetåret 1963/64, jämfört med det låneutrymme, som står till föreningsarnas förfogande under det nu löpande budgetåret, torde — såsom kommerskollegium föreslagit — för den reguljära utlåningsverksamheten under nästa budgetår böra anvisas 18 milj. kr. Därutöver bör fonden tillföras ett belopp av 3 milj. kr. att hållas i beredskap och användas för lån i sådana fall, då lånestöd är en lämplig åtgärd för att motverka sysselsättningssvårigheter. Mina förslag innebär sålunda en höjning av fondavsättningen för budgetåret 1963/64 med 6 milj. kr. Hemställan görs i det följande under vederbörlig punkt på kapitalbudgeten.

Ramen för *statlig garanti* åt hantverks- och industriföretag m. m. är för budgetåret 1962/63 bestämd till 45 milj. kr., varav en mindre del är avsedd för i första hand turisthotellnäringen. Ramen har under vart och ett av de två sistförflutna budgetåren tagits i anspråk endast till belopp av mellan 20 och 25 milj. kr. Kommerskollegium anser därför inte någon höjning erforderlig utan hemställer, att garantiramen för nästa budgetår bestäms till oförändrat 45 milj. kr.

När det gäller garantigivningen för turisthotellnäringsen erinrar Svenska turisthotellens riksförbund om att under en treårsperiod garantier har medgivits med sammanlagt 3,4 milj. kr. Erfarenheterna av verksamheten bedöms som goda. Lånen har i allmänhet använts för att förse turisthotellet med moderna rum, bättre sanitär utrustning, konferenslokaler, rationella ekonomiutrymmen etc. Förbundet hemställer att i framtiden hotellgarantilån skall kunna ifrågakomma även för att finansiera nyetablering eller för att täcka köpeskillingen vid övertagande av ett turisthotellföretag, som är till salu. För egen del har jag varit tveksam om en sådan utvidgning bör komma till stånd. Ett av motiven för den nuvarande garantigivningen är emellertid att turistnäringsen i vissa delar av landet, exempelvis Bohuslänskusten samt Jämtlands och Härjedalens fjälltrakter, ger goda sysselsättningsmöjligheter och utgör en betydelsefull inkomstkälla för befolkningen. Jag vill därför inte motsätta mig att i begränsad omfattning och med särskilt beaktande av sysselsättningsaspekten garantilån från och med nästa budgetår skall kunna komma ifråga även för att finansiera en nyetablering. Däremot är jag inte nu beredd tillstyrka att garanti skall kunna ges vid övertagande av ett turisthotellföretag. Om riksdagen inte reser någon invändning däremot, torde alltså med giltighet från och med den 1 juli 1963 de ifrågavarande garantilånebestämmelserna böra ändras i enlighet med vad jag nu anfört.

Vad gäller storleken av garantiramen för nästa budgetår synes — med hänsyn till att för vart och ett av budgetåren 1960/61 och 1961/62 bara ungefär hälften av de för resp. budgetår beslutade ramarna har tagits i anspråk — någon höjning inte behövlig för nästa budgetår. Jag föreslår därför i likhet med kommerskollegium, att garantiramen bestäms till oförändrat 45 milj. kr., varav någon del bör reserveras i första hand för turisthotellnäringsen. Med prövning av den av riksdagen upptagna frågan om en sänkning av den nedre gränsen för utställande av lånegarantier (se SU 1962: 10, s. 15) bör emellertid anstå i avvaktan på närmare erfarenheter av de utav 1960 års riksdag (se X ht, s. 161) beslutade reglerna angående avvägningen mellan direktlån och garantilån. Det må erinras om att till grund för dessa regler låg bl. a. uppfattningen, att det är principiellt och praktiskt otillfredsställande att använda båda låneformerna parallellt. Jag ämnar emellertid uppmärksamt följa frågan.

Såsom bidrag till företagareföreningarnas m. fl. *administrationskostnader* har under detta anslag för budgetåret 1962/63 anvisats 1,2 milj. kr. De samlade utgifterna för administrationen under nämnda budgetår kommer enligt föreningarnas beräkningar att röra sig om 4,7 milj. kr., inkl. det belopp av i runt tal 0,1 milj. kr., som årligen ställs till vissa centrala sammanlutningars förfogande. Mellanskillnaden täcks via landstingsbidrag, nettoränteinkomster och en del andra intäkter ävensom genom ianspråktagande av fonderade medel. Nettoränteinkomsterna hänför sig till marginalen mellan den ränta, vilken låntagande företag som regel betalar till föreningarna (garantilåneräntan), och den ränta, vilken föreningarna själva har att betala

å de lånemedel, som staten ställer till föreningarnas förfogande (statens normallåneränta). Sistnämnda ränta fastställs av Kungl. Maj:t på grundval av genomsnittsräntan på viss statlig upplåning under de senaste tio åren. Ifrågasvarande räntemarginal utgjorde, när normalräntan började tillämpas, ca 2 procent. Utvecklingen på räntemarknaden under de senaste åren har inneburit å ena sidan en sänkning av garantilåneräntan från 6,5 procent år 1960 till f. n. 5,5 procent och å andra sidan en höjning av normallåneräntan från 4,5 procent år 1960 till f. n. 5 procent. Genom denna utveckling har föreningarna fått vidkännas en betydande minskning av inkomsterna, varigenom förluster uppkommit. Dessa uppskattas för innevarande budgetår till 750 000 kr. och torde budgetåret 1963/64 under i övrigt oförändrade förhållanden komma att uppgå till 1 milj. kr. Med hänvisning härtill har föreningarna hemställt att ytterligare medel för administrationsändamål måtte ställas till föreningarnas förfogande för i första hand det nu löpande budgetåret. Vid bedömning av frågan om den uppkomna situationen motiverar särskild medelsanvisning på tilläggsstat för innevarande budgetår anser jag emellertid bör beaktas, att föreningarna disponerar ej oväsentliga besparingar av nettoränteinkomster från tidigare år, vilka besparingar ännu den 30 juni 1962 utgjorde 2,7 milj. kr. Enligt tidigare beslut av riksdagen har dessa medel ansetts böra disponeras för att bestrida även föreningarnas utgifter för administration. Då det sålunda är möjligt för föreningarna att täcka den för innevarande budgetår beräknade bristen genom att anlita egna fonder av detta slag, finner jag ej skäl att för innevarande budgetår tillstyrka ytterligare statsmedel för administrationsändamål.

Möjligheten att ta föreningarnas fonder i anspråk för att täcka löpande administrationskostnader kan dock givetvis inte tillgripas under någon längre tid, bl. a. med hänsyn till att fonderna inte är jämnt fördelade mellan olika föreningar och därför på de flesta håll ganska snart skulle vara uttömda. Det framstår samtidigt som otillfredsställande, att föreningarnas räntemarginaler skall kunna vara underkastade sådana växlingar, som blir resultatet av nuvarande system. Bl. a. är det inte möjligt för föreningarna — och ej heller för statsmakterna vid den årliga anslagsprövningen — att med större grad av säkerhet bedöma inkomstsidan för ett efterföljande verksamhetsår. En förändring av de former, i vilka föreningarna får täckning för sina administrationskostnader, anser jag därför vara påkallad. Riktpunkten för en dylik förändring bör vara, att — oberoende av ränteväxlingarna — företagareföreningarna skall kunna i vad gäller ränteintäkterna på förhand räkna med en fast räntemarginal. Jag vill förordna att en sådan fixerad marginal bestäms till 1,5 procent av de vid förslagsvis mitten av resp. budgetår utestående lånemedlen. Då jag för budgetåret 1963/64 räknar med ca 100 milj. kr. i dylika utestående lånemedel, motsvarar marginalen 1,5 milj. kr.

Jag föreslår att frågan tekniskt löses på så sätt, att på riksstaten tas upp ett förslagsvis betecknat anslag med rubriken Bidrag till företagareföreningar: Räntegaranti. Detta anslag må sedan för resp. budgetår belastas med ett belopp, motsvarande 1,5 procent av föreningarnas den 1 januari utestående

länemedel, med avdrag för vad föreningarna faktiskt uppbär i ränteinkomster på grundval av gällande regler för räntesättningen. Då f. n. den faktiska ränteskillnaden i låneverksamheten är 0,5 procent, kommer föreningarna med utestående länemedel budgetåret 1963/64 av 100 milj. kr., att i ränteinkomster uppbära 0,5 milj. kr. Vid bifall till vad jag nys föreslagit om att föreningarna skall vara garanterade en räntemarginal motsvarande 1,5 procent av utestående länemedel, bör till administrationsändamål under ifrågasvarande förslagsanslag för budgetåret 1963/64 anvisas 1 milj. kr., att efter beslut av Kungl. Maj:t ställas till föreningarnas förfogande. Hemställan om denna medelsanvisning görs under nästa anslagspunkt.

Därutöver bör företagareföreningarna på sedvanligt sätt erhålla statliga bidrag till sin administration över ett särskilt reservationsanslag. Vad gäller storleken därav må erinras om att genom beslut av Kungl. Maj:t den 23 november 1962 chefen för handelsdepartementet bemyndigats att tillkalla högst fem sakkunniga för att verkställa utredning angående företagareföreningarnas organisation. Jag förutsätter att föreningarna skall finna det välbetänkt att i avvaktan på resultatet av denna utredning iaktta en viss återhållsamhet i utbyggnaden av administrationen. Med hänsyn härtill och i huvudsaklig anslutning till kommerskollegiets bedömning av administrationsmedelsbehovet under nästa budgetår föreslår jag att till ändamålet under förevarande anslag anvisas 1 milj. kr. Detta belopp innefattar även det särskilda bidraget till företagareföreningen i Norrbotten såsom stöd åt företagsamheten i Tornedalen och vad som kan komma att utgå i bidrag efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall till vissa centrala sammanslutningar på hantverks- och industriområdet, däribland Svenska turisthotellens riksförbund.

Till *subventioner* har för innevarande budgetår anvisats 0,3 milj. kr. Av subventionsmedel finns f. n. ute hos föreningarna och under förevarande anslag i form av reservationer sammanlagt ca 2,5 milj. kr. Detta belopp överstiger vida de årliga normala förlusterna i låneverksamheten. Någon ökning av subventionsmedelsposten för nästa budgetår synes därför inte behöflig. Jag föreslår, i likhet med kommerskollegium, att till ändamålet för budgetåret 1963/64 anvisas oförändrat 0,3 milj. kr.

Förevarande anslag bör från och med budgetåret 1963/64 benämnas Bidrag till företagareföreningar m. fl.: Administrationskostnader. Den 1 juli 1963 bör dit föras vid utgången av budgetåret 1962/63 inestående behållningar under det nuvarande reservationsanslaget Bidrag till företagareföreningar m. fl.»

Utskottet. Vad angår *kreditgarantiramen* är denna för innevarande budgetår bestämd till 45 milj. kr. Ramen har under de senaste budgetåren endast till omkring hälften tagits i anspråk. Den 1 mars i år var densamma enligt vad utskottet inhämtat fortfarande ej använd till mer än 25 milj. kr. Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, återkommer framdeles under riksdagen till ett motionsvis gjort yrkande om bemyndigande för

Kungl. Maj:t att upp till ett maximalt belopp om 60 milj. kr. avgöra garanti-ramens storlek under budgetåret 1963/64.

Inom ramen för den statliga kreditgarantigivningen har en mindre del använts till turisthotellnäringen. Lånen ha fått användas för upprustning men ej till nyetablering eller inköp av turisthotellföretag. Utskottet anser sig på av departementschefen anförda skäl böra tillstyrka, att garantilånebestämmelserna ändras att omfatta även nyetablering av turisthotellföretag. Utskottet kommer framdeles under riksdagen att avgiva yttrande över vissa motioner om vidgad tillämpning av det statliga kreditstödet.

Ett *lånemedelsanslag* för budgetåret 1963/64 av 21 milj. kr., som departementschefen föreslår, kommer i förening med inflytande amorteringar att tillåta en utlåning av ca 36,5 milj. kr. Med inräkning av det nya anslaget kommer hela lånefonden att uppgå till 136 milj. kr. Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen.

Under anslaget till *bidrag till företagareföreningar m. fl.* har för innevarande budgetår till administrationskostnader beräknats 1,2 milj. kr. och till subventioner 0,3 milj. kr. eller tillhoppa 1,5 milj. kr.

Beträffande *administrationskostnaderna* föreslår departementschefen dels att bidrag liksom hittills utgår över förevarande anslag, dels att föreningarna gottgöras för den minskning av ränteinkomsterna, som uppstår vid förändringar i ränteläget. Gottgörelse för inkomstbortfall vid ränteförändringar bör regleras genom medelsanvisning över ett särskilt förslagsanslag till räntegaranti. Föreningarna skola enligt förslaget kunna räkna med en fast räntemarginal av 1,5 procent av de vid mitten av resp. budgetår utestående medlen. Förevarande anslag föreslås upptaget med 1 milj. kr. och anslaget till räntegaranti med 1 milj. kr. Föreningarna förutsätts skola iakttaga en viss återhållsamhet i utbyggnaden av sin administration i avsakta på resultatet av den tillsatta utredningen angående föreningarnas organisation. Utskottet har ej något att erinra mot vad departementschefen sålunda föreslagit och anført.

Till *subventioner* anser utskottet i likhet med departementschefen att medelsanvisningen bör bestämmas till oförändrat 300 000 kr. med hänsyn till att subventionsmedlen behövs i så ringa omfattning att en försvarlig reserv finnes. Motionerna I: 315 och II: 367 avstyrkas därför.

I motionerna I: 314 och II: 370 har förslagits att den nyligen tillsatta utredningen om företagareföreningarnas organisation skulle ges i uppdrag att pröva möjligheten av att minska eller undanröja de olägenheter, som den tidskrävande behandlingen av ärenden rörande statlig kreditgaranti innebär. Enligt motionärerna bör i sådant syfte undersökas, huruvida man icke intill ett visst belopp bör kunna delegera garantigivningen till företagareföreningarna eller ge föreningarna möjligheter att förskottera medel. Utskottet vill erinra om att förstnämnda fråga var föremål för prövning av 1960 års riksdag vid behandlingen av då redovisat betänkande angående statligt kreditstöd till hantverk och småindustri m. m. Vissa remissmyndigheter hade i ämnet uttalat, att det icke kunde anses riktigt att

på enskilda sammanslutningar överföra befogenheten att ingå för staten bindande avtal med ekonomiska förpliktelser av väsentlig omfattning utan att de själva iklädde sig något ansvar. Riksdagen liksom departementschefen anslöt sig härtill. Utskottet anser, att riksdagen bör vidhålla denna sin uppfattning. Vad motionerna i övrigt beträffar anser utskottet att det icke gärna bör ifrågakomma att i ett garantilåneärende förskotta medel, innan ärendet är slutligt avgjort. I motionerna har uttalats att det ofta uppstår lång väntetid, innan lånegaranti beviljas och lån utbetalas. Utskottet vill i anledning härav framhålla, att då det gäller krediter å större belopp grundliga utredningar och överväganden självfallet krävas för de ofta långsiktiga investeringar, om vilka här är fråga. Huruvida det för mindre lån är möjligt att påskynda det administrativa förfarandet och att med bibehållande av rimliga krav på säkerhet vinna större snabbhet undandrag sig utskottets bedömande. Utskottet anser emellertid, att frågan är värd att närmare undersökas och vill därför i anslutning till det motionsvis gjorda yrkandet föreslå, att Kungl. Maj:t uppdrager åt den förenämnda utredningen om företagareföreningarnas organisation att närmare undersöka detta spörsmål.

I motionerna I: 498 och II: 605 hemställas om rätt för företagareföreningar i områden med sysselsättningssvårigheter att i avvaktan på förslag från kommittén för näringslivets lokalisering lätta på säkerhetskraven vid långivningen. Vidare föreslås att i dylika fall eventuella förluster skola täckas genom medel från arbetsmarknadsstyrelsen. Utskottet vill erinra om att enligt gällande bestämmelser skall den som erhåller kreditstöd ställa den säkerhet, som med hänsyn till hans ekonomiska ställning och behov av rimlig ekonomisk rörelsefrihet samt till omständigheterna i övrigt kan påfordras. Härav framgår att det för närvarande icke finnes några direkta bestämmelser om vilka säkerheter som skola ställas i företagareföreningarnas långivning; lånebestämmelserna taga sålunda i huvudsak sikte på den lånesökandes personliga förutsättningar. Enligt vad utskottet inhämtat har lånegivningen icke sällan karaktär av förtroendekrediter. Det må erinras om att eventuella förluster i långivningen täckas genom medelsanvisning till subventioner, som sker under förevarande anslag. Av dessa subventionsmedel står en del till föreningarnas förfogande, en del reserveras centralt för att sättas in, där de särskilt behövas. Med hänsyn härtill och till vad nyss sagts om den för närvarande mycket betryggande reserven av dylika medel avstyrker utskottet motionerna.

I fråga om investeringsanslaget till hantverks- och industrilånefonden gör utskottet hemställan under punkten 80 i det följande.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må medgiva att statsgaranti för lån till hantverks- och industriföretag m. m. må under budgetåret 1963/64 beviljas intill ett belopp av 45 000 000 kr.;

II. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 315 och II: 367, till *Bidrag*

till företagareföreningar m. fl.: Administrationskostnader för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 300 000 kr.;

III. att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 314 och II: 370, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att utredningen angående företagareföreningarnas organisation och verksamhet får i uppdrag att undersöka det administrativa förfarandet vid handläggningen av ärenden rörande statlig kreditgaranti;

IV. att motionerna I: 498 och II: 605 icke må av riksdagen bifallas.

18:o) **Bidrag till företagareföreningar: Räntegaranti.** Under hänvisning till vad utskottet anfört under närmast föregående punkt får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 41) hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till företagareföreningar: Räntegaranti* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kr.

19:o) **Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och industriföretag m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, s. 41 och 42), innebärande en uppräknig av anslaget med 200 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Täckande av förluster i anledning av statlig garanti för lån till hantverks- och industriföretag m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kr.

20:o) **Bidrag till Sveriges standardiseringskommission.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20, s. 42 och 43) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 615 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 566 000 kr.

Departementschefen föreslår, att anslaget uppräknas med 49 000 kr. till 615 000 kr. De ökade medlen bör falla på »övrig standardiseringsverksamhet». Vad byggstandardiseringen beträffar må erinras om att statens råd för byggnadsforskning från och med innevarande budgetår lämnar ett effektivt ekonomiskt stöd åt denna gren av kommissionens arbete. Bidragen därifrån torde för innevarande budgetår komma att uppgå till 200 000 kr. och för budgetåret 1963/64 till 300 000 kr.

Utskottet har icke något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till Sveriges standardiseringskommission* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 615 000 kr.

21:o) **Befrämjande av hemslöjden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 43 och 44), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Befrämjande av hemslöjden* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 266 000 kr.

22:o) **Bidrag till Svenska slöjdföreningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 44 och 45), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Svenska slöjdföreningen* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 50 000 kr.

23:o) **Främjande av utrikeshandeln m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23, s. 45—50) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 5 446 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 3 500 000 kr.

Beträffande medelsbehoven för budgetåret 1963/64 till de olika ändamålen under anslaget har departementschefen anfört följande.

»Till *handelssekreterareorganisationen* har för innevarande budgetår anvisats 1 370 000 kr. för att bestrida kostnaderna för en organisation av åtta handelssekreterare. Häri ingår en s. k. rörlig handelssekreterare, vilken utnämnts under innevarande budgetår och tilldelats delar av den afrikanska marknaden som verksamhetsfält. Exportstödsberedningen förordade, som redovisats i förra årets statsverksproposition (prop. 1962: 1, Bil. 12, s. 49), uppbyggandet i första hand av en normalorganisation av tio handelssekreterare. För egen del tillmäter jag handelssekreterareorganisationen en sådan betydelse, att jag anser att en ytterligare utbyggnad nu bör komma till stånd. För nästa budgetår förordar jag en utökning med en handelssekreterare. Det sammanlagda medelsbehovet till handelssekreterare för nästa budgetår kommer därvid att uppgå till 1 700 000 kr.

Sedan en följd av år har till generalkonsulatet i Berlin varit knuten en befattningshavare med särskild uppgift att bevaka vårt lands kommersiella intressen i Östtyskland. För innevarande budgetår belastar kostnaderna här för kommerskollegiets avlöningsanslag (s. 16). Från och med nästkommande budgetår bör medel för ändamålet i stället anvisas under förevarande anslag. Medelsbehovet uppgår till 65 000 kr.

Statsbidraget till de *svenska handelskamrarna i utlandet* utgör innevarande budgetår tillhoppa 745 000 kr. Då jag finner en förstärkning av bidragen till vissa handelskamrar motiverad lämnar jag kommerskollegiets förslag om ett sammanlagt bidrag för nästa budgetår om 842 000 kr. utan erinran. Likaledes ansluter jag mig till förslaget om en omläggning av tidsperioderna för bidragen. Härigenom kommer tilldelningen av medel fortsättningsvis att genomgående sammanfalla med det budgetår för vilket me-

del anvisas över riksstaten. Genom att av innevarande års anslag 327 500 kr. reserverats för utbetalning under nästa budgetår begränsas medelsbehovet till avrundat 515 000 kr.

Småindustriens exportråds av kommerskollegium tillstyrkta hemställan om medelsanvisning för budgetåret 1963/64 föranleder ingen erinran från min sida. I anledning av en redan genomförd reglering av vissa styrelsearvodetor torde emellertid beloppet böra räknas upp till 166 000 kr.

Vad beträffar *andra exportfrämjande åtgärder*, såsom bidrag till marknadsundersökningar, utrikeshandelsstipendier och praktikanter har för innevarande budgetår beräknats sammanlagt 200 000 kr. Praktikanter hos handelssekreterare finns för närvarande i Los Angeles, Chicago och Toronto. Jag finner det önskvärt att ytterligare en praktikant utses. Anslagsbehovet kommer därvid för nästa budgetår att uppgå till sammanlagt 220 000 kr.

Till upplysningsverksamhet av skilda slag i utlandet har för budgetåret 1962/63 under tionde huvudtiteln beräknats dels 300 000 kr. till informationskontor m. m. vid mässor och utställningar i utlandet, dels 735 000 kr. till kommersiell information m. m. i Förenta staterna och Europa. Därjämte har 650 000 kr. anvisats ur handels- och sjöfartsfonden för den s. k. USA-kampanjen. Vid sidan härav har under tredje huvudtiteln anslag Utländska pressbesök och Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige anvisats sammanlagt 2 745 000 kr. för information om Sverige och svenska förhållanden. Som jag framhållit i föregående års statsverksproposition är det angeläget att en nära samordning sker mellan de olika instanser, som är verksamma på detta område. Genom förordnandet under innevarande budgetår av en särskild rådgivare att stå till vederbörande departementschefers förfogande i frågor rörande svensk upplysningsverksamhet i utlandet, vilken rådgivare även utsetts att vara ordförande i upplysningsberedningen, har förutsättningar skapats härför. Beträffande denna verksamhet torde få hänvisas till anslagspunkten Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige under tredje huvudtiteln i årets statsverksproposition. Ministern för utrikes ärendena framhåller där bl. a. att de medel, som anslås för de redan beslutade och under förberedelse varande aktionerna i Förbundsrepubliken Tyskland samt Frankrike och Belgien, på grund av dessa aktioners starka kommersiella och resefrämjande syften, i fortsättningen bör anvisas uteslutande under tionde huvudtiteln. I anslutning härtill förordar jag, att medlen till ändamålet fortsättningsvis tas upp under en särskild anslagspost, benämnd Kommersiell information, under förevarande anslag. Beträffande medelsbehovet för nästa budgetår under anslagsposten beräknar jag först 1 000 000 kr. för USA-kampanjen i enlighet med den finansieringsprincip som tidigare fastslagits. Till övrig kommersiell information, vartill jag hänför bl. a. de pågående speciella upplysningsaktionerna i Förbundsrepubliken Tyskland, i Frankrike och Belgien samt mäss- och utställningsverksamheten utomlands, torde vidare anvisas 1 780 000 kr. Detta innebär, att anslagsposten för nästa budgetår bör föras upp med sammanlagt 2 780 000 kr.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit bör för budgetåret 1963/64 anslaget föras upp med tillhoppa 5 446 000 kr. Härav utgör anslagsposten Kommerciell information 2 780 000 kr. I övrigt beräknas till handelssekreterareorganisationen m. m. 1 765 000 kr., till bidrag till svenska handelskammare i utlandet 515 000 kr., till exportbyrån och exportrådet 166 000 kr. samt till övriga exportfrämjande åtgärder 220 000 kr. Liksom tidigare torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser om användningen av dessa medel ävensom att vid behov göra jämkningar mellan olika ändamål.»

Utskottet. Den pågående utvecklingen mot marknadsintegration och fri handel samt den skärpta internationella konkurrensen över huvud har medfört, att de exportstödjande verksamheter, som bedrivs med anlitage av medel från förevarande anslag, ha fått en successivt ökad betydelse. Det gäller handelssekreterarverksamheten, som på de marknader den berör utgör ett värdefullt komplement till den ordinarie utrikesrepresentationen. Det gäller vidare den verksamhet, som utövas av de svenska handelskamrarna utomlands, och de insatser, som fortlöpande göras för att manifestera de svenska exportintressena genom mäss- och utställningsframträdanden etc.

I sitt utlåtande nr 3 har utskottet tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag, att de medel, som anslås för de redan beslutade och under förberedelse varande aktionerna i Förbundsrepubliken Tyskland samt Frankrike och Belgien, på grund av dessa aktioners starka kommersiella och resefrämjande syften, i fortsättningen anvisas uteslutande under tionde huvudtiteln.

Utskottet, som ej har något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning, hemställer,

att riksdagen må till *Främjande av utrikeshandeln m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 5 446 000 kr.

Sveriges geologiska undersökning

24:o) **Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24, s. 51—53) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64, dels ock till Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 2 788 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått två lika lydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Erik Olsson m. fl.* (I: 102) och den andra inom andra kammaren av herr *Jönsson i Ingemarsgården m. fl.* (II: 118), i vilka yrkas att riksdagen måtte — utöver vad departementschefen föreslagit — anslå medel för budgetåret 1963/

64 för ytterligare en geolog i lönegrad 23 jämte erforderliga rese- och traktementsanslag för fullföljande av påbörjade berggrundskarteringsarbeten inom Jämtlands län.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 118.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 2 776 000 kr.

För en erforderlig förstärkning av den administrativa biträdespersonalen föreslår departementschefen inrättande vid geologiska undersökningen från och med nästa budgetår av två tjänster som kanslibitråde i Ae 7 och beräknar härför under anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 19 200 kr. Nämnda anslagspost bör därjämte räknas upp med 9 600 kr. för att möjliggöra extra-ordinariesättning i oförändrad lönegrad och med oförändrad benämning av en f. n. med anlitande av medel ur reservationsanslaget Malmletning inrättad tjänst som ritbiträde i Ag 7.

Enligt vad departementschefen under hand inhämtat är det ämbetsverkets avsikt att år 1963 i samband med framläggandet av förslag till slutlig lösning av ämbetsverkets organisation även underställa Kungl. Maj:t en långsiktig plan för uppläggning av karteringsarbetet. Under sådana förhållanden är han inte beredd att nu pröva frågan om personalbehovet m. m. för denna verksamhetsgren.

Utskottet är medvetet om berggrundskarteringens betydelse för prospektering, stadsplanering och andra praktiska ändamål. Såsom emellertid departementschefen framhållit är det Sveriges geologiska undersöknings avsikt att i år i samband med framläggandet av förslag till slutlig lösning av ämbetsverkets organisation även underställa Kungl. Maj:t en långsiktig plan för uppläggning av karteringsarbetet. I avvaktan härpå synes med prövningen av frågan om personalbehovet m. m. för denna verksamhetsgren böra anstå. Under hänvisning härtill avstyrker utskottet motionerna om inrättande av ytterligare en geologtjänst. Beträffande yrkandet i desamma, i vad de avse ökad medelsanvisning för bestridande av rese- och traktementskostnader, gör utskottet hemställan under punkten 26 i det följande.

Med avseende å nu förevarande punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 102 och II: 118, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	523 400
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	1 200

3. Avlöningar till extra personal, <i>förslagsvis</i>	500 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal . .	1 092 800
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	638 300
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	32 300
	Summa kr. 2 788 000

b) till *Sveriges geologiska undersökning*: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 788 000 kr.

25:o) *Sveriges geologiska undersökning*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 54), som innebär att posterna Sjukvård, och Övriga expenser uppräknas med resp. 1 000 och 8 000 kr. och att posten Omkostnader i anledning av uppdrag sänkes med 50 000 kr., får utskottet — under erinran om att anslagsminskningen utgör 41 000 kr. — hemställa,
att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning*:
Omkostnader för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 995 000 kr.

26:o) *Sveriges geologiska undersökning*: Resor och fältarbeten. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 26, s. 55) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 178 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 176 000 kr.

För automatiska kostnadsökningar tillstyrker departementschefen i enlighet med geologiska undersökningens förslag anvisande av ytterligare 2 000 kr. Däremot bör anstå med en uppräkning av anslaget för att möjliggöra förlängning av fältarbetssäsongen. Först bör avvaktas den mera långsiktiga planering av karteringsverksamhetens uppläggning, varom nyss har talats under avlöningsanslaget.

Av anslaget torde liksom f. n. sker 5 000 kr. få användas till bekostande av internordiska resor i studiesyfte eller för deltagande i sammanträden med företrädare för geologinstitutionerna i de övriga nordiska länderna.

Utskottet, som under punkten 24 avstyrkt motionerna I: 102 och II: 118, biträder Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 102 och II: 118, såvitt nu är i fråga, till *Sveriges geologiska undersökning*: Resor och fältarbeten för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 178 000 kr.

27:o) **Sveriges geologiska undersökning: Utrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 55 och 56), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Utrustning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kr.

28:o) **Sveriges geologiska undersökning: Malmletning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 28, s. 56—61) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 2 791 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 991 000 kr.

Geologiska undersökningens malmletningsverksamhet började för ca 45 år sedan och har därefter undan för undan ökat i omfattning. Den har resulterat i upptäckt och sedermera brytning av flera betydande malmförekomster i vårt land. Det ekonomiska utbytet av verksamheten har blivit gott. För en fortsatt utvidgning och intensifiering av malmprospekteringen talar ej blott ekonomiska utan i måhända lika hög grad sysselsättningspolitiska skäl. Ytterligare medel för ändamålet bör därför enligt departementschefen ställas till geologiska undersökningens förfogande. Ämbetsverkets bedömningar av det för budgetåret 1963/64 ökade medelsbehovet, i runt tal 800 000 kr., torde böra godtas och anslaget uppföras med 2 791 000 kr.

Utskottet har icke något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Malmletning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 2 791 000 kr.

29:o) **Sveriges geologiska undersökning: Järnmalmsinventering m. m. i Norrbotten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29, s. 61—63) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 2 865 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lager* (I: 40) och den andra inom andra kammaren av herrar *Holmberg* och *Hagberg* (II: 48), i vilka hemställts att riksdagen måtte anvisa ytterligare 2 milj. kr. för påskyndande av prospekteringsarbeten i Kaunisvaara samt för undersökningar i övrigt med syfte att snarast få till stånd gruvbrytning i detta område.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 48.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 500 000 kr.

För utformningen av den i fjol igångsatta järnmalmsinventeringen i Norrbotten och för motiven bakom denna verksamhet lämnades en utförlig redogörelse i 1962 års statsverksproposition (Bil. 12, driftbudgeten, p. 5 och 6). Kungl. Maj:ts i det sammanhanget framlagda förslag biträdades av riksdagen (SU 10; Rskr 10), innebärande bl. a. en medelsanvisning för innevarande budgetår av 1,5 milj. kr. Till grund för prospekteringsarbetena ligger planer, vilka utarbetats av den för ändamålet tillkallade malmutredningen för Norrbotten. Dessa planer kompletteras successivt. Även under budgetåret 1963/64 kommer emellertid arbetena i allt väsentligt att gälla Kirunaområdet samt Pajala- och Tärendöområdena.

Geologiska undersökningen har med tillstyrkan av malmutredningen uppskattat de samlade kostnaderna för arbetena under nästa budgetår till ca 2,9 milj. kr. Med understrykande ånyo av malmprospekteringsens stora betydelse ur såväl ekonomiska som sysselsättningspolitiska synpunkter lämnar departementschefen ämbetsverkets kostnadsuppskattning utan erinran och föreslår för budgetåret 1963/64 anvisande till ändamålet av nämnda belopp. Det innebär en höjning av anslagsmedlen med ca 1,4 milj. kr.

Utskottet, som inhämtat att geologiska undersökningen genom det av Kungl. Maj:t äskade anslaget kommer att tillföras de medel, som erfordras för genomförande av järnmalmsinventeringen i Norrbotten enligt planer utarbetade av malmutredningen för Norrbotten, avstyrker motionerna I: 40 och II: 48 och hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 40 och II: 48, till *Sveriges geologiska undersökning: Järnmalmsinventering m. m. i Norrbotten* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 2 865 000 kr.

Teknisk provnings- och försöksverksamhet

30:o) Statens provningsanstalt: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30, s. 64—66) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för statens provningsanstalt, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64, dels ock till Statens provningsanstalt: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 483 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 254 000 kr.

I anslutning till den upprustning av statens provningsanstalts personella och materiella resurser, varom 1961 års riksdag beslutade (prop. 1961: 41), föreslår departementschefen inrättande vid anstalten från och med nästa

budgetår av två tjänster som laboratoriechef i lönegraden högst Ae 27. Medelsbehovet under icke-ordinarieposten ökar härigenom med 53 784 kr. Övriga i petitaskrivelsen framförda yrkanden om nya tjänster torde ej böra biträdas.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor torde under förevarande anslag 1 152 kr. böra beräknas för uppflyttning i lönegrad av en tjänst som kontorist i Ao 9 till en tjänst som kansliskrivare i Ao 11. Övriga förslag om ändrad lönegradsplacering torde lämnas utan bifall.

Provningsanstaltens beräkningar av medelsbehovet för redan genomförda grundlönehöjningar (+ 8 000) och för löneklassändringar (+ 9 000) bör godtas. Ytterligare bör anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter höjas med resp. 151 100 och 1 600 kr.

Från och med nästa budgetår bör i avlöningsstaten medel beräknas för arvoden till ledamöterna i provningsanstaltens styrelse. Med hänsyn härtill och till en genom beslut av Kungl. Maj:t redan genomförd höjning av arvodet till styrelsens ordförande ökar medelsbehovet under anslaget med 4 300 kr.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits blir anslaget i sin helhet 1 483 000 kr.

Utskottet har icke något att erinra mot de föreslagna ändringarna i personalförteckningen liksom ej heller mot den verkställda anslagsberäkningen och får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de ändringar i personalförteckningen för statens provningsanstalt, som föranledes av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1963;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	280 200
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	5 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	741 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	435 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	20 500
	Summa kr. 1 483 000

c) till *Statens provningsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 483 000 kr.

31:o) **Statens provningsanstalt: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 67 och 68), innebärande en anslagshöjning av 47 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 184 000 kr.

32:o) **Statens provningsanstalt: Uppdragsverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 32, s. 68—70) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens provningsanstalts uppdragsverksamhet, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1963/64, dels ock till Statens provningsanstalt: Uppdragsverksamhet för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 2 821 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 2 488 000 kr.

Under detta anslag tillstyrker departementschefen i vad gäller avlöningsstaten styrelsens yrkanden om höjningar för nästa budgetår med sammanlagt 304 000 kr., varav ungefär hälften gäller automatiska förändringar. Beträffande de i omkostnadsstaten upptagna anslagsposterna Sjukvård m. m., Reseersättningar och Expenser samt delposten Frakt och spedition av provföremål föreslås uppräkningsstat med resp. 3 000, 25 000, 17 000 och 11 000 kr. Av den för Expenser avsedda höjningen gäller 12 000 kr. vissa engångsanskaffningar. I anslutning till belastningen under budgetåret 1961/62 torde delposten Förbrukningsartiklar m. m. böra sänkas med 27 000 kr. Eljest bör i omkostnadsstaten räknas med oförändrat medelsbehov.

Utskottet har icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalts uppdragsverksamhet, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	62 400
2. Avlöningar till extra personal jämte rörligt tilllägg, <i>förslagsvis</i>	641 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 019 900
4. Rörligt tilllägg, <i>förslagsvis</i>	456 400
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	21 300
	Summa kr. 2 201 000

b) till *Statens provningsanstalt: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 821 000 kr.

33:o) *Statens provningsanstalt: Utrustning*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 33, s. 70 och 71) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 500 000 kr.

Departementschefen bedömer det motiverat, att provningsanstaltens bestånd av maskiner, apparater och instrument ersätts och kompletteras i en snabbare takt än som är möjlig inom ramen för nu anvisade medel. Anslaget torde för budgetåret 1963/64 böra skrivas upp med 300 000 kr. till 800 000 kr.

Utskottet har icke något att erinra mot förslaget till medelsanvisning och hemställer,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt: Utrustning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kr.

34:o) *Statens skeppsprovninganstalt: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34, s. 71—74) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för statens skeppsprovninganstalt, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens skeppsprovninganstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64, dels ock till Statens skeppsprovninganstalt: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 522 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 040 000 kr.

I anledning av yrkandena om nya tjänster vid skeppsprovninganstalten tillstyrker departementschefen inrättande där från och med nästa budgetår av en tjänst som förste forskningsingenjör i Ae 27 och av en tjänst som förste avdelningsingenjör i Ae 23. Därjämte bör en tjänst som avdelningschef i Bp 1 förändras till en dylik tjänst i Be 1. Övriga yrkanden om ändrad anställningsform, liksom förslaget om uppflyttning i lönegrad av överdirektörstjänsten, torde lämnas utan bifall. För extra personal i anslutning till en förväntad fortsatt ökning av uppdragsvolymen bör i enlighet med anstaltsstyrelsens förslag räknas med en höjning av 270 000 kr. Ytterligare bör för bestridande av kostnaderna för redan genomförda grundlöneändringar samt till rörligt tillägg och till kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknas höjningar med resp. 47 200, 113 100 och 3 200 kr. Slutligen torde i anledning av en redan genomförd reglering av vissa styrelsearvodet den härför avsedda anslagsposten ökas med 800 kr.

Utskottet tillstyrker de förordade ändringarna i personalförteckningen. Mot anslagsberäkningen har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de ändringar i personalförteckningen för statens skeppsprovningensanstalt, som föranledes av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1963;
- b) godkänna följande avlöningsstat för statens skeppsprovningensanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	42 700
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 400
3. Avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	555 600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	621 700
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	284 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	14 600
Summa kr.	1 522 000

c) till *Statens skeppsprovningensanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 522 000 kr.

35:o) *Statens skeppsprovningensanstalt*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, s. 74—76), innebärande en anslagshöjning av 32 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens skeppsprovningensanstalt*: Omkostnader för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 219 000 kr.

36:o) *Statens skeppsprovningensanstalt*: Utrustning. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36, s. 76), innebärande en minskning av anslaget med 25 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens skeppsprovningensanstalt*: Utrustning för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kr.

37:o) *Statens skeppsprovningensanstalt*: Vissa projekteringsarbeten. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37, s. 76 och 77) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

Statens skeppsprovvningsanstalt arbetar som serviceorgan åt den svenska varvsindustrin. Denna industri är på exportsidan en av våra mera betydande näringsgrenar — värdet av dess export motsvarar ej mindre än 6 procent av den totala utförseln ur riket. Sverige är samtidigt ett av världens ledande varvsindustriländer — vårt lands andel av den totala varvsindustriproduktionen i världen utgör mellan 9 och 10 procent. Det syns då naturligt att skeppsprovvningsanstalten förfogar över en sådan utrustning, att den på ett kvalitativt högtstående sätt kan fylla sina serviceuppgifter. Vad gäller särskilt den ekonomiskt betydelsefulla propellerkavitationen är departementschefen ense med anstaltens styrelse om att den snabba utvecklingen inom skeppsbyggnadstekniken — markerad främst av tendenserna mot större fartytgheter och högre farter — understryker behovet på detta område av en mera avancerad utrustning än den skeppsprovvningsanstalten f. n. förfogar över. Kostnaderna för en nyanläggning uppskattas på nu tillgängligt material till mellan 3 och 4 milj. kr. Arbetena med iordningställande av en ny kavitationstank måste emellertid föregås av utredning och teknisk penetrering av projektet. Härför beräknar anstaltsstyrelsen 200 000 kr. erforderliga. Denna beräkning torde böra godtas och ifrågavarande belopp anvisas under ett särskilt reservationsanslag på riksstaten för nästa budgetår. Yrkandet om projekteringsmedel även för en styrnings- och manöverbassäng bör lämnas utan bifall.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Statens skeppsprovvningsanstalt: Vissa projekteringsarbeten* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

Teknisk forskning

38:o) Statens tekniska forskningsråd. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 38, s. 78 och 79) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 244 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 210 000 kr.

Detta anslag höjdes förra året med i runt tal 50 000 kr. för att möjliggöra bl. a. anställande av en biträdande sekreterare med arvode motsvarande högst 23 lönegraden.

Genom beslut av Kungl. Maj:t under hösten 1962 har dels arvodet åt rådets ordförande höjts från 6 000 kr. till 7 200 kr., dels sekreterarens arvode skrivits upp till motsvarande lön i lönegrad B 1. I anledning härav och då departementschefen förordar höjning av även arvodet till rådets biträdande sekreterare från löneklass A 23 till A 25 bör under anslagsposten 1 räknas med ytterligare 1 200 kr. och under anslagsposten 4 med ytterligare 12 700

kr. Sistnämnda anslagspost torde därutöver böra höjas med 10 000 kr. i anledning av allmänna lönehöjningar och fördrade omkostnader. Slutligen bör med hänsyn till det ökade antalet bidragsansökningar under anslagsposten 2 beräknas ytterligare 10 000 kr. i ersättningar till rådets ledamöter för särskilda utredningar.

Utskottet har icke något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen och hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Statens tekniska forskningsråd* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 244 000 kr.

39:o) **Teknisk forskning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 39, s. 79 och 80) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 8 100 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 6 500 000 kr.

Statens ekonomiska insatser för främjande av den tekniska forskningen har under de senaste åren avsevärt ökat i omfattning. Det har skett genom utbyggnad av de tekniska högskolorna, genom höjning av bidragen till de statsunderstödda branschforskningsinstituterna och genom en successiv uppräknings av förevarande anslag, vilket för fem år sedan utgjorde ca 3 milj. kr. och nu är uppfört med 6,5 milj. kr.

För intensifiering av strävandena att på forskningsområdet skapa nya former för samarbete mellan staten och näringslivet och för att möjliggöra utbyggnad över huvud taget av rådets forskningsprogram föreslås för nästa budgetår en uppräknings av förevarande anslag med 1,6 milj. kr. till 8,1 milj. kr.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Teknisk forskning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 8 100 000 kr.

40:o) **Bidrag till Ingeniörsvetenskapsakademien.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 40, s. 81 och 82) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 471 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 330 000 kr.

Under en följd av år har Ingeniörsvetenskapsakademien hållit en svensk tekniker fast stationerad i USA med uppgift att följa den industriella och tekniska utvecklingen där samt att till Sverige rapportera sina iakttagelser och rön. Denna art av kontaktverksamhet på det internationella planet har visat sig vara värdefull för svensk industri och för svensk teknisk forskning. Kostnaderna för verksamheten bestrids huvudsakligen ur förevarande anslag.

Med anlitande bl. a. av medel, som via tekniska forskningsrådet ställs till Ingeniörsvetenskapsakademiens förfogande, bedriver akademien sedan våren 1960 en liknande kontaktverksamhet med Sovjetunionen genom att hålla en tekniskt-vetenskaplig attaché knuten till ambassaden i Moskva. Akademien hemställer nu att detta arrangemang permanentas genom att de för ändamålet erforderliga medlen, 140 000 kr., anvisas på riksstaten. Med hänsyn till hittillsvarande gynnsamma erfarenheter av här åsyftad form för inhämtande av teknisk information från utlandet tillstyrker departementschefen denna hemställan. Övriga yrkanden om höjning av anslaget till Ingeniörsvetenskapsakademien torde däremot lämnas utan bifall. I enlighet härmed föreslås att anslaget för nästa budgetår bestäms till 471 000 kr., varav 500 kr. såsom arvode till en av Kungl. Maj:t utsedd revisor.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Bidrag till Ingeniörsvetenskapsakademien* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 471 000 kr.

41:o) *Bidrag till Svenska träforskningsinstitutet*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, s. 82 och 83), som innebär en uppräknig av anslaget för huvudsakligen automatiska och avtalsenliga kostnadsökningar med 291 200 kr. och med 1 600 kr. för höjda styrelsearvoden, varvid anslaget kommer att uppgå till avrundat 1 960 000 kr. hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Svenska träforskningsinstitutet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 960 000 kr.

42:o) *Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 42, s. 84 och 85), att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 324 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 278 000 kr.

För att för textilforskningsinstitutets del på löneområdet vinna anpassning till lönesättningen för statstjänstemännen har Kungl. Maj:t genom beslut den 21 september 1962 medgivit uppflyttning vid institutet av två laboratorer från A 24 till A 27, två forskningsassistenter från A 16 till A 17 samt en kassör från A 10 till A 11. Anslagsposten Avlöningar till institutets personal bör då räknas upp med 10 100 kr., anslagsposten Rörligt tillägg med 26 100 kr. och anslagsposten Pensionsavgifter med 7 000 kr. Vidare räknas med 2 000 kr. för höjda styrelsearvoden.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 324 000 kr.

43:o) Bidrag till Institutet för metallforskning. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43, s. 85), som innebär en uppräknig av anslaget med 1 000 kr. för höjda styrelsearvoden, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Institutet för metallforskning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 301 000 kr.

44:o) Bidrag till Svenska institutet för konserveringsforskning. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 44, s. 85 och 86) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 888 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 728 000 kr.

För utrustning av de nya laboratorielokalerna inom Svenska institutet för konserveringsforsknings byggnad i Göteborg tillstyrker departementschefen anvisande för nästa budgetår av 86 500 kr. eller samma belopp som institutstyrelsen föreslår. Med hänsyn härtill och då departementschefen lämnar utan erinran vad styrelsen förordat om höjning av förevarande anslag med 73 000 kr. på grund av ökade löne- och pensioneringskostnader, torde anslaget för nästa budgetår böra tas upp med avrundat 888 000 kr., varvid medel beräknats med 300 kr. för höjda styrelsearvoden.

Utskottet har icke något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till Svenska institutet för konserveringsforskning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 888 000 kr.

45:o) Bidrag till Institutet för optisk forskning. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45, s. 86 och 87), innebärande en anslagshöjning av 22 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Institutet för optisk forskning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 167 000 kr.

46:o) Bidrag till Svenska silikatforskningsinstitutet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46, s. 87 och 88), innebärande avtalsenlig höjning med 7 700 kr. för ökade lönekostnader och 500 kr. för höjda styrelsearvoden, varvid anslaget blir avrundat 134 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Svenska silikatforskningsinstitutet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 134 000 kr.

47:o) **Bidrag till Tekniska nomenklaturcentralen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 88), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Tekniska nomenklaturcentralen* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 15 000 kr.

Atomenergiverksamhet

48:o) **Delegationen för atomenergifrågor.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 48, s. 89 och 90), att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för delegationen för atomenergifrågor, dels ock till Delegationen för atomenergifrågor för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 225 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 150 000 kr.

Delegationens medelsbehov för nästa budgetår torde kunna bestämmas till 225 000 kr., innebärande en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 75 000 kr. Beträffande föreslagna nya tjänster vid delegationen är departementschefen beredd tillstyrka inrättandet av en befattning som reaktorinspektör i lönegraden Ae 27.

Utskottet har icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för delegationen för atomenergifrågor, som föranledes av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1963;

b) till *Delegationen för atomenergifrågor* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 225 000 kr.

49:o) **Atomenergiverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 49, s. 90—102) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 113 000 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 108 000 000 kr.

Departementschefen har anfört bl. a. följande.

»Utformningen av det svenska atomenergiprogrammet har främst skett i syfte att inom landet skapa förutsättningar för den utbyggnad av atomkraftverk, som under 1970-talet beräknas successivt avlösa vattenkraftutbyggnaden. Aktiebolaget Atomenergi har givits resurser, som gjort det möjligt att i samarbete med kraftindustrin och den tillverkande industrin ut-

veckla för vårt land lämpade atomreaktorer av tungvattentyp. Denna reaktortyp kännetecknas av mycket låga bränslekostnader och hög utbränning. Detta är av betydelse antingen uranbränslet importereras eller framställs ur de stora inhemska låghaltiga urantillgångarna, vilka ger både en önskvärd handlingsfrihet och trygghet ur beredskapssynpunkt för den svenska atomenergiverksamheten. Atombolagets omfattande forskningsutrustning är även av stor betydelse för forsknings- och utvecklingsarbeten utanför atomenergiområdet.

Den utredning beträffande kraftsystemets sannolika utveckling under 1970-talet, som nyligen utförts av en kommitté med företrädare för kraftföretagens centrala driftledning och atombolaget, har kommit till slutsatsen att atomkraften kommer att bli kommersiellt konkurrenskraftig under första hälften av nämnda decennium för att under dess andra hälft representera det största inslaget av erforderliga krafttillskott. Jag torde få anledning återkomma till utredningens för den framtida kraftutbyggnaden intressanta resultat i samband med anmälan av frågan om Marviken-stationens konstruktiva utformning.

Som framgår av det föregående har slutlig ställning ännu icke tagits till frågan om Marviken-anläggningens konstruktion. Tidigare har närmast övervägts en tryckvattenreaktor senare utvidgad med en särskild tillsats för provning av kokardrift. Under år 1962 redovisade utredningar, som utförts gemensamt av bolaget och industrin beträffande dels konstruktionen av större kokarreaktorer med och utan intern överhettning, dels turbinutrustningen till dylika reaktorer, har emellertid givit resultat, vilka betecknats som genomgående gynnsamma. Sannolika skäl har redovisats för att man till en förhållandevis begränsad merkostnad skall kunna taga ett större utvecklingssteg och uppnå en bättre driftsekonomi genom ett kokarutförande av reaktorn. Frågan har behandlats av atomdelegationen, som i skrivelse till chefen för handelsdepartementet redovisat sin uppfattning, att en detaljprojektering av Marviken i kokarutförande bör genomföras, innan ställning tages i konstruktionsfrågan. Projekteringsarbetet slutfördes under december månad 1962, och delegationen räknar med att avge ett slutligt förslag till Kungl. Maj:t i början av år 1963. — Enär en omläggning av Marvikenprojektet i här förutsatt riktning innebär uppförande av en större anläggning till ökad totalkostnad, torde frågan därom få i särskild proposition underställas riksdagens prövning. Medelsförbrukningen för anläggningen under nästa budgetår kan därför nu endast tas upp med ett preliminärt belopp. För ändamålet torde såsom chefen för kommunikationsdepartementet tidigare denna dag föreslagit böra beräknas det av delegationen föreslagna beloppet 28,5 milj. kr. Till vattenfallsstyrelsens andel av slutkostnaden för Ågesta-stationen beräknas 5 milj. kr.

För budgetåret 1963/64 beräknar Aktiebolaget Atomenergi ett totalt medelsbehov av 137,6 milj. kr. mot 161,7 milj. kr. för innevarande budgetår. Utöver de för 1963/64 äskade anslagen — 129 milj. kr. — avser bolaget utnyttja 6 milj. kr. i inkomster och 2,6 milj. kr. i reservationer. Medelsbehovet

hänför sig till fullföljande och drift av tidigare beslutade anläggningar samt till fortsatt utrednings- och utvecklingsarbete. På anläggningssidan dominerar utgifterna för Ranstad-verket vars uppförande sker med sikte på färdigställande under budgetåret 1965/66. Med innevarande budgetår har för verket anvisats drygt 80 milj. kr., och för nästa budgetår erfordras ytterligare ca 28 milj. kr. De totala kostnaderna kan enligt atombolaget i 1961 års prisnivå uppskattas till 140 milj. kr. — Beträffande anläggningarna i Studsvik, Stockholm och Ågesta kan konstateras, att deras uppbyggnad i stort sett fullbordas under innevarande budgetår. För nästa budgetår återstår vissa kostnader, som sammanlagt kan uppskattas till ca 13 milj. kr. Bolagets utgifter för annat än angivna anläggningar har bedömts till drygt 96 milj. kr. och hänför sig till verksamheten vid bolagets avdelningar, materiel- och instrumentanskaffningar av olika slag etc. Det arbetsprogram och de medelsberäkningar, som ligger till grund för bolagets yrkanden härvidlag, kan jag i likhet med delegationen för atomenergifrågor i huvudsak godtaga. Jag finner mig därför kunna biträda delegationens förslag, att åt bolaget beviljas anslag för budgetåret 1963/64 med sammanlagt 128 milj. kr. eller med samma belopp som för innevarande budgetår. Detta understiger med 1 milj. vad bolaget äskat i sin petitaskrivelse. Av beloppet torde 113 milj. kr. anvisas under förevarande anslag. Jag kommer senare vid anmälan av anslagsfrågorna under kapitalbudgeten att föreslå, att återstående medelsbehov — 15 milj. kr. — anvisas bolaget under fonden för låneunderstöd.»

Utskottet. Departementschefen erinrar om det principbeslut, som av 1962 års riksdag fattades om uppförande av en atomkraftstation i Marviken inom Östra Vikbolandets kommun i Östergötland. Till den konstruktiva utformningen av anläggningen togs icke ställning i sammanhanget. Frågan härom förutsattes ytterligare övervägd i anslutning till vissa inom atombolaget och den berörda industrien bedrivna utredningar. Dessa slutfördes under våren 1962 och gav enligt departementschefen så positiva indikationer i fråga om förutsättningarna för kokardrift av reaktorn, att skäl ansågs föreligga att komplettera det tidigare framlagda utredningsmaterialet avseende ett tryckvattenutförande av reaktorn med en detaljprojektering av ett kokaralternativ för denna. Resultatet av utrednings- och projekteringsarbetet och de i anslutning därtill gjorda övervägandena av Marviken-anläggningens tekniska utformning redovisas av Kungl. Maj:t i proposition nr 72, varöver utskottet denna dag avgiver särskilt utlåtande. Medelsförbrukningen för anläggningsarbetena under nästa budgetår har i statsverkspropositionen — under anslaget Kraftstationer m. m. å statens vattenfallsverks fond — preliminärt beräknats till 28,5 milj. kr.

Vad i övrigt angår medelsbehovet för atomenergiverksamheten inom atombolaget har detta i bolagets petitaskrivelse beräknats till 129 milj. kr. Delegationen för atomenergifrågor har i stort sett tillstyrkt de förslag, som ligga till grund för yrkandena, men ansett det möjligt att minska medelstilled-

ningen till 128 milj. kr., vilket motsvarar departementschefens bedömning av behovet och innebär oförändrad medelsanvisning.

Den föreslagna medelsanvisningen avser fullföljande och drift av tidigare beslutade anläggningar i atombolagets regi samt fortsatt utrednings- och utvecklingsarbete. På anläggningssidan dominera utgifterna för Ranstad-verket. Utskottet har icke något att erinra mot de sålunda gjorda anslagsbedömningarna och tillstyrker, att i enlighet med departementschefens förslag ett belopp av 128 milj. kr. ställes till atombolagets förfogande, därav 113 milj. kr. på driftbudgeten och 15 milj. kr. på kapitalbudgeten.

Utskottet, som beträffande anslaget på kapitalbudgeten till bolaget kommer att göra hemställan under punkten 81 i det följande, hemställer såvitt angår här förevarande anslag,

att riksdagen må till *Atomenergiverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 113 000 000 kr.

50:o) **Internationellt atomenergisamarbete.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 50, s. 102—104) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 9 260 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 4 600 000 kr.

Den inhemska forskningen på atomenergiområdet begränsas självfallet av tillgången på materiella och personella resurser. Därför är vårt deltagande i det internationella samarbetet på området av stort värde. Det möjliggör för oss att till rimliga kostnader delta i projekt, som vi inte ensamma kan genomföra.

Vad angår medelsbehovet för nästa budgetår hänför sig detta liksom tidigare i betydande utsträckning till vårt lands medverkan i de inom ramen för ENEA bedrivna Eurochemic-, Halden- och Dragon-projekten. Beträffande de båda sistnämnda har Kungl. Maj:t nyligen — såvitt angår Halden den 19 juli 1962 och såvitt angår Dragon den 26 oktober 1962 — lämnat sitt medgivande till Aktiebolaget Atomenergi att delta i förlängda försöksprogram. Medel torde böra beräknas för därav föranledda kostnader.

Med godkännande av delegationens för atomenergifrågor beräkningar av medelsbehovet föreslår departementschefen, att anslaget upptages med 9 260 000 kr.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Internationellt atomenergisamarbete* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 9 260 000 kr.

Pris- och konkurrensförhållanden m. m.

51:o) Näringsfrihetsrådet: **Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 51, s. 105) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för näringsfrihetsrådet att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64, dels ock till Näringsfrihetsrådet: **Avlöningar** för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 156 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 146 000 kr.

Den ökning av anslaget med 15 600 kr. som yrkats är av automatisk natur. I anslutning till belastningen under sistförflutna budgetår synes en viss minskning möjlig av anslagsposten Arvoden och särskilda ersättningar bestämda av Kungl. Maj:t. Departementschefen uppskattar det minskade medelsbehovet till 6 000 kr. I enlighet härmed bör anslaget föras upp med avrundat 156 000 kr.

Utskottet har icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för näringsfrihetsrådet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	25 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	113 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	16 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 000
	<hr/>
	Summa kr. 156 000

b) till Näringsfrihetsrådet: **Avlöningar** för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 156 000 kr.

52:o) Näringsfrihetsrådet: **Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52, s. 106), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till Näringsfrihetsrådet: **Omkostnader** för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kr.

53:o) Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: **Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, s. 106 och 107), som innebär

en uppräknig av anslaget med 49 000 kr. huvudsakligen till följd av automatiska utgiftsförändringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	321 500
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	121 100
3. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	6 400
	Summa kr. 449 000

b) till *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 449 000 kr.

54:o) *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, s. 107 och 108), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor*: *Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 32 000 kr.

55:o) *Statens pris- och kartellnämnd*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 55, s. 108—110) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för statens pris- och kartellnämnd, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens pris- och kartellnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64, dels ock till Statens pris- och kartellnämnd: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 2 847 000 kr.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Per Petersson* (I: 316) och den andra inom andra kammaren av herrar *Magnusson* i Borås och *Bohman* (II: 369), hemställt att riksdagen måtte dels för budgetåret 1963/64 under statens pris- och kartellnämnds avlönings- och omkostnadsanslag anvisa resp. 2 567 000 och 359 000 kr., dels i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t måtte vid detta års höstriksdag framlägga förslag om en ytterligare begränsning av verksamheten vid statens pris- och kartellnämnd fr. o. m. den 1 januari 1964.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionen II: 369.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 522 000 kr.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid an-

målan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor torde sammanlagt 3 100 kr. böra beräknas för förändring av en tjänst som kontorist i Ae 9 till en tjänst som kansliskrivare i Ae 11 samt av två tjänster som kontorsbiträde i reglerad befordring till två tjänster som kanslibiträde i Ae 7.

Tjänsten som byrådirektör i högst Ag 27 vid nämndens upplysningssektion torde från och med nästa budgetår böra uppföras på extra-ordinarie stat.

Ökningar av automatisk natur beräknas till 58 600 kr. Under anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknas höjningar med resp. 256 700 kr. och 1 100 kr.

Med anledning av numera genomförd reglering av vissa styrelsearvoden bör den härför avsedda anslagsposten räknas upp med 5 500 kr.

Utskottet. I motionerna uttalas, att konkurrenssituationens förändringar de senaste åren understryka, att en viss minskning av den inom pris- och kartellnämndens övervaknings- och utredningsverksamhet är möjlig i dagens läge. Prognoserna för det närmaste årets ekonomiska utveckling tala för att en ytterligare skärpt konkurrens kan väntas för flertalet företag. En avveckling bör redan nu kunna beslutas med avseende på de vid 1961 års riksdag tillkomna befattningarna men torde också utan men för verksamhetens syfte kunna göras mera omfattande.

Utskottet vill i anledning härav erinra om att pris- och kartellnämndens verksamhet så sent som för två år sedan var föremål för statsmakternas överväganden och att som resultat av dessa en förstärkning av myndigheten kom till stånd. Utskottet uttalade i sammanhanget, att läget icke var sådant, att en skärpning av vaksamheten mot olika företeelser på pris- och konkurrensområdet skulle vara obehövlig. Tvärtom fanns det övertygande skäl för en effektivisering av verksamheten och främst då genom en administrativ och personalmässig upprustning. Härigenom skulle särskilt nämndens undersökningsarbete, som hittills hämmats av otillräckliga resurser, kunna intensifieras.

Utskottet vidhåller denna sin uppfattning och avstyrker alltså motionerna, såväl i vad de avse särskild skrivelse till Kungl. Maj:t som i fråga om medelsanvisningen under nämndens avlönings- och omkostnadsanslag.

Då anledning till erinran i övrigt icke finnes mot Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 316 och II: 369, såvitt nu är i fråga, bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens pris- och kartellnämnd vidtaga den ändring, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1963;

II. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 316 och II: 369, såvitt nu är i fråga,

a) godkänna följande avlöningsstat för statens pris- och kartellnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	89 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	40 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 877 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	801 200
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	39 200
	Summa kr. 2 847 000

b) till *Statens pris- och kartellnämnd*: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 847 000 kr.; III. att motionerna I: 316 och II: 369, såvitt de avse skrivelse till Kungl. Maj:t, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

56:o) *Statens pris- och kartellnämnd*: Omkostnader. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 56, s. 110 och 111) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 399 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 388 000 kr.

Departementschefen godtar nämndens anslagsberäkning och föreslår, att anslaget uppföres med avrundat 399 000 kr.

Utskottet, som under närmast föregående punkt avstyrkt motionerna I: 316 och II: 369, biträder Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 316 och II: 369, såvitt nu är i fråga, till *Statens pris- och kartellnämnd*: Omkostnader för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 399 000 kr.

57:o) *Statens institut för konsumentfrågor*: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 57, s. 111—114) att dels godkänna av föredragande statsrådet förordad avlöningsstat för statens institut för konsumentfrågor, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64, dels ock till *Statens institut för konsumentfrågor*: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 244 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 067 000 kr.

För administrering av konsumentinstitutets permanenta utställning i

Stockholm föreslås inrättande från och med nästa budgetår av en tjänst som konsulent i Ae 19 med placering på upplysningsavdelningen. Därutöver föreslås, att till förstärkning av biträdespersonalen på textilavdelningen inrättas en tjänst som institutionsbiträde i reglerad befodringsgång. Ytterligare bör med hänsyn till ändrade arbetsuppgifter en tjänst som tekniskt biträde i Ae 9 bytas ut mot en tjänst som ingenjör i högst Ae 15. Medelsbehovet under anslagsposten Avlöningar till icke-ordinarie personal ökar härigenom med sammanlagt 29 400 kr.

Med hänvisning till vad chefen för civildepartementet tidigare denna dag föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor torde 600 kr. böra beräknas för uppflyttning i lönegrad av en tjänst som tekniskt biträde från Ae 9 till Ae 11 med tjänstebenenämningen instrumentmakare.

För merkostnader till följd av löneutvecklingen m. m. beräknas 40 600 kr. Till extra personal och experter föreslås en ökning med 10 000 kr. Vidare torde anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter böra höjas med 114 700 kr. resp. minskas med 2 700 kr. Slutligen bör i anledning av numera genomförd reglering av vissa styrelsearvoden den härför avsedda anslagsposten räknas upp med 600 kr.

Utskottet har icke något att invända mot den verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens institut för konsumentfrågor, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	71 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	812 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	338 600
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	17 700
	Summa kr. 1 244 000

b) till *Statens institut för konsumentfrågor*: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 244 000 kr.

58:o) *Statens institut för konsumentfrågor*: Omkostnader. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 58, s. 115 och 116) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 478 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 425 000 kr.

Hyreskostnaderna för institutets laboratorium belastar f. n. delposten Övriga expenser. Från och med den 1 juli 1963 syns dessa kostnader böra betalas av byggnadsstyrelsen via utgiftspost i staten för statens allmänna fastighetsfond. Medelsbehovet under nämnda delpost minskar härigenom med 14 500 kr. Å andra sidan bör under delposten beräknas ytterligare 5 000 kr. för ökade städningskostnader m. m., varvid framkommer en nettominskning med 9 500 kr. Samtidigt torde anslagsposterna Sjukvård, Publikationstryck och Övriga utgifter böra skrivas upp med resp. 2 500, 50 000 och 10 000 kr.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer, att riksdagen må till *Statens institut för konsumentfrågor: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 478 000 kr.

59:o) *Statens konsumentråd*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 59, s. 116—118) att till ifrågakarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 83 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 75 000 kr.

I anledning av redan genomförd reglering av vissa styrelsearvoden bör den härför avsedda anslagsposten ökas med 4 600 kr. Ytterligare torde för automatiska löneklassändringar och för rörligt tillägg böra räknas med höjningar av resp. 600 och 4 500 kr.

Enär i anslagsposten *Expenser f. n.* ingår medel för vissa engångsanskaffningar, bör anslagsposten för nästa budgetår minskas med 1 700 kr. Beträffande förslaget om en särskild tjänsteman för vissa public-relationfrågor kan erinras om att konsumentrådet redan nu äger möjlighet att för speciella uppgifter inom konsumentupplysningen anlita expertis och avlöna denna ur sitt anslag för den ordinarie verksamheten. Då det enligt statsrådets mening knappast är en pressombudsman, som rådet behöver, utan snarast en utredning om principerna för pressens och televisionens konsumentupplysning — bl. a. aktualiserad av tilläggsdirektiven för 1960 års radioutredning — föreställer sig statsrådet att en sådan utredning kan utföras som ett expertuppdrag inom ramen för det med 250 000 kr. förhöjda anslaget till konsumentvaruforskning och konsumentupplysning.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer, att riksdagen må till *Statens konsumentråd* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 83 000 kr.

60:o) *Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 60, s. 118 och 119) att till ifrågakarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 250 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Hamrin-Thorell m. fl.* (I: 26) och den andra inom andra kammaren av fru *Nettelbrandt* och herr *Jönsson* i Ingemarsgården (II: 31), i vilka hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en översyn av den statliga konsumentvaruforskningens och konsumentupplysningens organisation i syfte att såväl organisatoriskt och personellt som i fråga om andra resurser uppnå en förstärkning som svarar mot marknadsutvecklingens krav,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ferdinand Nilsson* (I: 474) och den andra inom andra kammaren av herrar *Börjesson* i Falköping och *Persson* i Heden (II: 568), i vilka hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om översyn av nu inom olika institutioner bedriven konsumentupplysningsverksamhet i syfte att åstadkomma en samordning inom en fristående upplysningsinstitution,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Virgin* (I: 476) och den andra inom andra kammaren av herr *Bohman m. fl.* (II: 567), i vilka hemställts att riksdagen måtte dels besluta att till Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 150 000 kr., dels i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning under medverkan av bl. a. företrädare för näringslivet rörande omfattningen av och formerna för den framtida konsumentupplysningen och konsumentvaruforskningen.

Beträffande motiveringarna för yrkandena hänvisas till motionerna I: 26, I: 474 och II: 567.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 000 000 kr.

Vid flera tidigare tillfällen har föredragande statsrådet understrukit värdet av de särskilda undersökningar i kvalitetsupplysande syfte, som äger rum efter konsumentrådets prövning. Ökade statsmedel har också undan för undan ställts till rådets förfogande, huvudsakligen ur riksstatsanslaget för konsumentvaruforskning och konsumentupplysning. Detta är för innevarande budgetår upptaget med 1 milj. kr. Med hänsyn till de redovisade stora behoven av utvidgad verksamhet på flera för konsumenterna väsentliga områden förordar statsrådet höjning av anslaget för budgetåret 1963/64 med 250 000 kr.

Utskottet. Alltsedan de statliga insatserna på konsumentvaruforskningens och konsumentupplysningens område fingo sin nuvarande utformning genom beslut av 1956 års riksdag, har den organisatoriska sidan av verksamheten varit föremål för uppmärksamhet och debatt. Att så skulle bli fallet förutsågs redan vid nämnda beslut och är fullt naturligt med hänsyn till att erfarenheten av dessa ting var och fortfarande är begränsad. Utskottet förutsatte också (SU 1956: 124), att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet skulle följa

verksamheten och låta föranstalta om de ändringar, som efter närmare erfarenhet kunde finnas påkallade. Samma uttalande har utskottet gjort vid senare riksdagars behandling av motioner i ämnet.

I nu förevarande motioner begäres en brett upplagd utredning av konsumentupplysningens bedrivande och i viss mån även av den därmed förknippade konsumentvaruforskningen.

Utskottet vill erinra om att konsumentupplysningen delvis berördes av 1960 års prisövervakningskommitté, som ägnade upplysningsverksamheten på prisområdet stor uppmärksamhet. 1961 års riksdag beslöt i anledning av kommitténs betänkande en betydande förstärkning av pris- och kartellnämnden. Genom tilläggsdirektiv har 1960 års radioutredning fått i uppdrag att beakta konsumentupplysningen i televisionen, därvid utredningen i sitt arbete bör samråda bl. a. med statens organ för konsumentupplysning och sammanslutningar, företrädande näringslivet och konsumenterna. Vidare har föredragande statsrådet vid behandlingen av anslaget för nästa budgetår till statens konsumentråd uttalat, att en utredning vore önskvärd om principerna för pressens och televisionens konsumentupplysning.

Sedan anslagsfrågorna rörande statens konsumentinstitut framlagts i statsverkspropositionen till årets riksdag, har statsrådet med Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallat en arbetsgrupp för att utreda frågan om den framtida organisationen av konsumentinstitutets upplysningsavdelning. Resultatet av denna utredning lär kunna föreligga i så god tid, att det kan presenteras i statsverkspropositionen till 1964 års riksdag. Enligt vad utskottet inhämtat ämnar utredningen söka medverka till en effektivisering och utvidgning av konsumentupplysningen; utredningen kommer i det syftet att upptaga bl. a. frågan om ett vidgat samarbete på upplysningssidan mellan sådana statliga och statsunderstödda institutioner, vilka bedriva forskning och undersökningar på konsumentområdet. Utredningen kommer också att granska i vilken form och på vilka vägar upplysningsmaterialet, med hänsyn till sin användning i det särskilda fallet, bör publiceras och spridas för att nå en så stor del av konsumenterna som möjligt. Utredningen har vidare aktualiserat frågan om ej konsumentinstitutet med fördel borde kunna sprida upplysning om, förutom den egna forskningen, även sådana forskningar och undersökningar på varu- och prisområdet, vilka äga rum vid andra statliga och statsunderstödda institutioner.

Utskottet kan alltså konstatera, att de mest angelägna frågorna på konsumentupplysningens och konsumentvaruforskningens område äro föremål för Kungl. Maj:ts uppmärksamhet. I de föreliggande motionerna beröras frågeställningar på konsumentupplysningens och konsumentvaruforskningens områden, vilka ha sitt intresse och kunna vara värda att få närmare belysta. Utredningskraven i dessa motioner omspanna sådana spörsmål som omfattningen av och formerna för den framtida konsumentupplysningen och konsumentvaruforskningen, den statliga konsumentvaruforskningens och konsumentupplysningens organisation samt samordningen av konsumentupplysningsverksamheten inom en fristående upplysningsinstitution. Såvitt ut-

skottet kunnat finna komma dessa spörsmål åtminstone delvis att beröras av nu pågående utredningar. Det torde enligt utskottets mening vara skäl att avvakta resultaten av desamma, innan ställning tages till frågan om behovet av en mera brett upplagd utredning i de olika avseenden, som angivits i motionerna. Det torde även vara så, att tillgången på lämplig expertis för utredningar på konsumentupplysningens och konsumentvaruforskningens område är begränsad och att konsumentinstitutet skulle belastas i orimligt hög grad genom ännu en utredning, som i stor utsträckning skulle komma att gälla dess verksamhet. Med hänvisning till vad sålunda anförts torde de i motionerna framställda utredningsyrkandena icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet har ej något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning och avstyrker följaktligen motionerna I: 476 och II:567, i vad de avse en minskning av anslaget med 100 000 kr.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 476 och II: 567, såvitt nu är i fråga, till *Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 250 000 kr.;

b) att motionerna I: 26 och II: 31, I: 474 och II:568 samt I: 476 och II: 567, sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

61:o) **Bidrag till varudeklarationsnämnden.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 61, s. 119 och 120) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 300 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 225 000 kr.

Varudeklarationer är verksamma medel i en objektiv konsumentupplysning, och föredragande statsrådet finner ökad användning därav önskvärd. För att möjliggöra en personell förstärkning av varudeklarationsnämndens kansli tillstyrker statsrådet, att förevarande anslag höjs med 75 000 kr.

Utskottet har icke något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen och hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till varudeklarationsnämnden* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 300 000 kr.

Patent- och registreringsväsendet m. m.

62:o) Patent- och registreringsverket: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 62, s. 121—131) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för patent- och registreringsverket, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64, dels ock till Patent- och registreringsverket: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 12 032 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 9 974 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

»Patentverksutredningen, som tillkallades i juni 1958 med uppdrag att utreda i första hand patentavdelningens organisation och personaluppsättning, har 1962 lagt fram en promemoria med förslag till rationaliseringar av kansliarbetet med patentansökningar. Promemorian innefattar ett flertal uppslag till underlättande av kontorsrutinen. Förslagen syftar även till en omfördelning av arbetsuppgifterna mellan administrativa byrån och kanslisektionen, så att den senares uppgifter renodlas till att avse endast den juridiska och formella handläggningen av patentansökningar. Promemorians förslag har i allt väsentligt rönt ett positivt mottagande från patent- och registreringsverkets sida och det torde få ankomma på ämbetsverket självt att på grundval av det föreliggande materialet närmare avgöra vilka åtgärder som bör vidtagas för att effektivisera arbetsrutinen. Jag förutsätter att ämbetsverket därvid tillvaratar alla de möjligheter till förenklingar i kansliarbetets uppläggning, som vid praktiska försök visar sig nyttiga. I den mån ett genomförande av dylika förenklingar i arbetsrutinen skulle kräva ändringar i patentverkets instruktion, torde det få ankomma på verket att till Kungl. Maj:t komma in med förslag till dylika ändringar. I organisatoriskt hänseende delar jag patentverksutredningens mening att patentverkets kanslisektion, som nu är inordnad under administrativa byrån men enligt förslaget framdeles enbart skall betjäna patentavdelningen, bör inordnas under sistnämnda avdelning. Detta innebär att kanslisektionens chef bör vara direkt underställd patentavdelningens chef. Jag förordar att detta förslag genomföres.

På grundval av förslag i förra årets statsverksproposition (Bil. 12, s. 251 ff.) ökades från och med den 1 juli 1962 antalet byråer på *patentavdelningen* från sex till sju. Detta skedde inom ramen för ett i stort sett oförändrat antal ledamotstjänster. Syftet därmed var främst att underlätta byråchefernas arbetsledande funktioner. Jag anser, att man bör gå vidare på den vägen och föreslår att vid patentavdelningen från och med nästa budgetår nyinrättas en tjänst som byråchef i Bg 1. Vidare torde på avdelningen

inrättas en ny tjänst som byrådirektör i Ae 25. Vid bifall härtill kommer från och med den 1 juli 1963 antalet ledamöter på patentavdelningen att uppgå till sammanlagt 109, fördelade på åtta byråer.

Vad den lägre ingenjörspersonalen beträffar kan konstateras att den för några år sedan beslutade reformen att inlemma läroverksingenjörer i karriären vid patentverket har slagit väl ut. Detsamma gäller systemet med subrotlar, vilket visat sig effektivt i strävandena att bemästra den stora balansen av patentansökningar. För nästa budgetår föreslår jag att på patentavdelningen inrättas en tjänst som ingenjör i högst Ae 15 (assistenttjänst) samt fem tjänster som byråingenjör i Ae 19 (subroteltjänster). Jag tillstyrker vidare att 10 befintliga tjänster, som ingenjör i Ae 19 (assistenttjänster) omvandlas till 10 tjänster som byråingenjör i samma lönegrad (subroteltjänster). Ytterligare förordar jag att 5 befintliga tjänster som byråingenjör (subroteltjänster) uppflyttas i lönegrad från Ae 19 till Ae 21. Därjämte torde för patentärendenas beredning under nästa budgetår böra räknas med 250 000 kr. — mot f. n. 100 000 kr. — för anställande av tillfällig arbetskraft, såsom pensionerade tjänstemän och teknologer.

Med hänsyn till vad nu anförts och då jag i anledning av yrkandena om förstärkning av biträdespersonalen på patentavdelningen tillstyrker inrättande där från och med nästa budgetår av två tjänster som kansliskrivare i Ag 11 samt en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång torde för patentavdelningens del icke-ordinarieposten räknas upp med sammanlagt 353 000 kr.

På *besvärsavdelningen* torde böra nyinrättas en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång och därför under icke-ordinarieposten beräknas ytterligare 8 200 kr.

För att klara den ökade arbetsbelastningen på *varumärkesbyrån* bör nämnda anslagspost skrivas upp med 24 200 kr. för ett förordnande att bestrida göromål som ankommer på byrådirektör i A 25 samt med 11 800 kr. för ett vikariatslöneförordnande på tjänst som kansliskrivare i A 11. Jag tillstyrker extraordinariesättning av byråns cheftjänst.

Även på *bolagsbyrån* motiverar arbetsbelastningen medelsanvisning för ett göromålsbestridande som byrådirektör i A 25. Vidare bör där nyinrättas en tjänst som kansliskrivare i Ae 11. Vid bifall till mina förslag för bolagsbyråns del ökar icke-ordinarieposten med i runt tal 36 000 kr.

Det är att räkna med att en ny namnlag kommer att träda i kraft den 1 januari 1964. Innan erfarenheter föreligger av den nya lagens tillämpning, är jag inte beredd att föreslå, att nya tjänster inrättas på *namnsektionen*. Förutom medel för den personal, som den 1 juli 1962 flyttades över från statistiska centralbyrån, finns för namnärendenas beredning inräknade i patentverkets icke-ordinarieanslag 75 000 kr. för anlitage av tillfällig arbetskraft. Jag föreslår att nämnda belopp räknas upp med 50 000 kr., att efter Kungl. Maj:ts prövning disponeras för ytterligare extra personal på namnsektionen, om tillämpningen av den föreslagna nya lagen skulle göra en sådan förstärkning motiverad. Därjämte torde för att möjliggöra en snabb

handläggning av namnärendena i vad gäller den språkvetenskapliga granskningen de härför avsedda medlen böra ökas med 6 000 kr.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet tidigare denna dag föreslagit vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor torde under anslaget 3 000 kr. böra beräknas för uppflyttning i lönegrad av i det sammanhanget omnämnda tjänster.

Tre på patentverkets stat upptagna tjänster som kontorsbiträde i Ao 5 bör omvandlas till tjänster som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång och 27 300 kr. därvid föras över från anslagsposten för ordinarie till anslagsposten för icke-ordinarie personal. För redan inträffade lönegradshöjningar och höjda grundlöner samt för löneklassändringar föreslår jag höjningar med sammanlagt 369 900 kr. Slutligen bör anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter skrivas upp med respektive 1 178 700 och 17 200 kr.

Ovriga i petitaskrivelsen framförda förslag torde lämnas utan bifall. Anslaget ökar därvid med 2 058 000 kr., varav ca 1 400 000 kr. är att anse som automatik.»

Utskottet. Vid sin behandling av motsvarande anslag föregående år underströk riksdagen vikten av att åtgärder vidtoges för att motverka den ogynnsamma utvecklingen med anhopning av oavgjorda ärenden. Riksdagen förutsatte, att Kungl. Maj:t hade sin uppmärksamhet riktad på behovet av en planmässig och rationell uppbyggnad av patent- och registreringsverket. Det vore enligt riksdagens mening även angeläget, att tillgängliga personalresurser disponerades på ett så rationellt och effektivt sätt som möjligt.

Den av Kungl. Maj:t nu föreslagna förstärkningen av ämbetsverkets organisation finner utskottet sig mot bakgrunden av det anförda böra tillstyrka. Utskottet förutsätter i likhet med departementschefen, att ämbetsverket tillvaratager alla de möjligheter till förenklingar i kansliarbetets uppläggning, som vid praktiska försök visa sig nyttiga.

Utskottet, som icke har något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen och de förordade ändringarna i personalförteckningen, hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för patent- och registreringsverket, som föranledes av vad departementschefen anförde i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1963;

b) godkänna följande avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslags-*
vis 3 656 700

2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	6 900
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 853 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 344 600
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	170 200
	Summa kr 12 032 000

c) till *Patent- och registreringsverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett *förslagsanslag* av 12 032 000 kr.

63:o) *Patent- och registreringsverket*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 63, s. 131—133) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett *förslagsanslag* av 1 664 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 604 000 kr.

Den föreslagna anslagshöjningen är i huvudsak föranledd av den successivt ökade verksamheten vid patent- och registreringsverket.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Patent- och registreringsverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett *förslagsanslag* av 1 664 000 kr.

64:o) *Svenska uppfinnarkontoret*: *Administrationskostnader*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 64, s. 133 och 134) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett *anslag* av 295 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 245 000 kr.

Under detta *anslag* må omnämnas att *Svenska uppfinnarkontorets styrelse* i skrivelse den 18 december 1961 hemställt om en utredning angående uppfinnarkontorets organisation och framtida verksamhet. Det är departementschefens avsikt att inom kort underställa Kungl. Maj:t förslag i ämnet. Dröjsmålet sammanhänger med att inom handelsdepartementet f. n. pågår överväganden kring det vidare problemet om ett effektivare utnyttjande av upptäckter och rön inom den statliga forskningsverksamheten.

Beträffande statens bidrag till uppfinnarkontorets administrationskostnader för budgetåret 1963/64 föreslås en uppräknig av anslaget med be-
gärda 49 500 kr.

Utskottet har icke något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 295 000 kr.

65:o) Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65, s. 134 och 135), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 kr.

66:o) Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, s. 135), innebärande en på grund av belastningen med 15 000 kr. förhöjd medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 470 000 kr.

Ekonomisk försvarsberedskap

67:o) Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 67, s. 136—138) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar å personalförteckningen för överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64, dels ock till Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 790 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 447 000 kr.

Sedan överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap omorganiserades för ett år sedan, har på styrelsen överflyttats ansvaret för planläggningen av undanförsel och förstöring. Det är vidare att räkna med att det av 1962 års höstriksdag beslutade (jfr prop. 1962:194) nya oljelagringsprogrammet kommer att medföra någon ökning av arbetsuppgifterna på styrelsens bränslebyrå. Även när det gäller administreringen av beredskapslagren och upplysningsverksamheten förväntas ökade arbetsuppgifter.

Med hänsyn härtill föreslås inrättande vid överstyrelsen från och med nästa budgetår av en tjänst på industri- och varubyrån som förste byrå-

sekreterare i Ae 23 samt av en tjänst på bränslebyrån som förste byråsekreterare i Ae 21. Medelsbehovet under icke-ordinarieposten ökar härigenom med 41 604 kr. Nämda anslagspost bör därjämte räknas upp med 23 000 kr. för att möjliggöra anlåtande av extra arbetskraft på affärsbyråns förrådssektion samt med 12 000 kr. för redigering av en upplysningskrift om det ekonomiska försvaret.

Under icke-ordinarieposten bör därjämte beräknas sammanlagt 59 500 kr. för de tjänster, vilka med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 1962: 112, SU 94, rskr. 225) inrättades vid överstyrelsen i samband med överflyttning dit den 1 juli 1962 av vissa arbetsuppgifter på bränsleområdet. Även vad överstyrelsen föreslagit under p. 5 och 6 torde böra biträdas. Anslagsposterna Rörligt tillägg och Kompensation för höjda folkpensionsavgifter slutligen bör höjas med resp. 179 400 och 2 400 kr.

Otskottet tillstyrker den av departementschefen förordade medelsanvisningen och hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap vidta de ändringar, som föranledes av vad departementschefen anfört i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1963;

b) godkänna följande avlöningsstat för överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	241 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	22 800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m., <i>förslagsvis</i>	1 026 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	477 700
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	22 300
	Summa kr. 1 790 000

c) till *Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 790 000 kr.

68:o) Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap: **Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68, s. 138—140), innebärande en anslagsminskning av 62 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 210 000 kr.

69:o) **Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 69, s. 140—143) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 33 240 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 34 300 000 kr., varav 29 700 000 kr. beräknats till räntekostnader för den rörliga krediten i riksgäldskontoret, 4 360 000 kr. till övriga kostnader för nämndens lagerhållning och 240 000 kr. till det av statsmakterna beslutade stödet åt aluminiumindustrien (se prop. 1949: 211). Från anslaget bestrids även kostnaderna för överstyrelsens cisternförvaltning. Dessa kostnader täcks i allmänhet av inkomster i förvaltningen.

Under detta anslag föreslår överstyrelsen å ena sidan en minskning med 5,4 milj. kr. av räntekostnadsposten, å andra sidan höjningar med sammanlagt drygt 2,4 milj. kr. av posterna för hyror och lagringsersättningar samt för omsättning och flyttning av varor. Minskningen sammanhänger med sänkningen av diskontot. Höjningarna är motiverade bl. a. av önskemålen om en snabbare omsättning av vissa varor för att undvika förluster genom kvalitetsförsämring. Beräkningarna av anslagsbehovet — vilka i och för sig inte föranleder någon erinran från departementschefens sida — bygger på antagandet att den rörliga kredit, som efter beslut av Kungl. Maj:t står till överstyrelsens förfogande för finansiering av inköpen, under nästa budgetår kommer att utgöra oförändrat 540 milj. kr. Det är emellertid departementschefens avsikt att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att — inom ramen för det bemyndigande, som riksdagen har lämnat åt Kungl. Maj:t att disponera ifrågakvarande kredit intill ett belopp av 740 milj. kr. — föreslå viss höjning från och med den 1 juli 1963 av det till överstyrelsens förfogande ställda kreditbeloppet. För att under anslaget bereda plats för de merkostnader, som i det sammanhanget uppkommer, föreslår han att för räntekostnader beräknas ytterligare 1,1 milj. kr. och för iordningställande av lagerlokaler ytterligare 0,8 milj. kr. Vid bifall därtill blir för nu nämnda ändamål budgetåret 1963/64 det samlade medelsbehovet under anslaget drygt 33,2 milj. kr., innebärande en minskning med 1,1 milj. kr.

Departementschefen föreslår, att från och med den 1 juli 1963 en tjänst som montör i Ag 11 överförs på extra ordinarie stat. Samtidigt torde för denna tjänst — liksom för övriga tjänster som montör i A 11 — benämningen böra ändras till tekniker.

Vad angår en framställning från Aktiebolaget Oljetransit om medel för täckande av driftunderskott vid bolagets anläggning vid Trondheimsfjorden kan framhållas, att undersökningar pågår om möjligheterna att genom ökat utnyttjande av anläggningen tillförsäkra bolaget inkomster av sådan storlek att driftkostnaderna kan täckas. Med hänsyn härtill är departementschefen inte beredd att tillstyrka särskild medelsanvisning till detta ändamål. Skulle emellertid bolagets inkomster under en övergångstid inte räcka till för oundgängligen nödvändiga utgifter, exempelvis för ett betryggande underhåll av anläggningen, torde — därest riksdagen ej har någon erinran däremot — mellanskillnaden få bestridas ur förevarande anslag.

Då det får anses klarlagt, att anläggningen vid Trondheimsfjorden inte kan utnyttjas för kommersiell drift i vart fall i sådan skala, att täckning erhålls för ränta och amortering, biträder departementschefen bolagets förslag om avskrivning till 100 procent av de lån, som från Fonden för låneunderstöd lämnats bolaget för anläggningens uppförande. Frågan om anvisning över driftbudgeten av medel, som erfordras för detta ändamål eller 29 milj. kr., har i annat sammanhang anmälts av chefen för finansdepartementet.

Utskottet har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen eller mot vad departementschefen i samband därmed anfört och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 33 240 000 kr.

70:o) *Distributionsmateriel för olja.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 70, s. 143), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Distributionsmateriel för olja* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

Diverse

71:o) *Statliga krisorganen: Avlöningar till viss personal.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71, s. 144), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statliga krisorganen: Avlöningar till viss personal* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 92 000 kr.

72:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72, s. 144) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 663 000 kr.

73:o) **Bidrag till Svenska turisttrafikförbundet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 73, s. 145 och 146) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 1 900 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 500 000 kr.

Med nuvarande snabba utveckling på det internationella reselivets område är det angeläget, att vårt land försöker vidmakthålla och helst höja sin andel i turistströmmen. Härför talar ej blott turismens samhällsekonomiska betydelse utan i lika mån värdet av den good-will för Sverige, som de utländska turisterna skapar utomlands, till gagn bl. a. för våra handelsförbindelser. Ansvar för den turistvärvande verksamheten åvilar Svenska turisttrafikförbundet. Ökade statsanslag har också under de tre, fyra senaste åren ställts till förbundets förfogande. En del därav har emellertid konsumerats av automatiska kostnadsökningar och bör ersättas. Ytterligare utbyggnad av verksamheten är önskvärd. Anslaget till Svenska turisttrafikförbundet torde därför för budgetåret 1963/64 böra höjas med 0,4 milj. kr. till 1,9 milj. kr. Departementschefen utgår därvid från att bidragen från enskilt håll blir av samma omfattning som nu. Av de enligt departementschefens förslag för nästa budgetår ökade statsmedlen bör 53 000 kr. avses för ett nytt turistkontor i Helsingfors, drygt 70 000 kr. för ett gemensamt skandinaviskt informationskontor i Los Angeles samt 50 000 kr. för en gemensam nordisk annonskampanj i Storbritannien sommaren 1963.

Utskottet, som ansluter sig till vad departementschefen i ärendet anför, tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till Svenska turisttrafikförbundet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 1 900 000 kr.

74:o) **Turistpropaganda i Amerikas förenta stater.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74, s. 146 och 147), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Turistpropaganda i Amerikas förenta stater* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 104 000 kr.

75:o) Avsättning till fonden för idrottens främjande. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 75, s. 147—149) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 14 100 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lundström m. fl.* (I: 473) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: 573), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta att till Avsättning till fonden för idrottens främjande för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 17 milj. kr.,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Hamrin* i Jönköping väckt motion (II: 117), vari hemställts att riksdagen måtte besluta dels att ett uttryckligt förbehåll fästes vid beslutet om anslag till fonden för idrottens främjande av innebörd, att någon svensk representation vid olympiska spelen från boxningssportens sida icke tillåtes komma i fråga, dels att anslaget icke heller i annat avseende må disponeras för stöd åt boxningssporten.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna II: 573 och II: 117.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 12 700 000 kr.

Idrotten är en av våra stora folkrörelser, glädjande nog alltjämt under stark tillväxt. Den utveckling, som f. n. äger rum mot ökad fritid för stora grupper av befolkningen, bör utnyttjas för att intressera framför allt ungdomarna att i än större omfattning söka sig till idrottsföreningarna och idrottsklubbarna för utövande av aktiv sport i olika former. Härvid erinras ej minst om de insatser, som idrotten gör i ett socialt värdefullt ungdomsarbete. Rekryteringen hämmas emellertid av de begränsade ekonomiska resurserna. Knappheten på medel är särskilt besvärande när det gäller ledarutbildningen. Betydligt ökade anslag måste sättas in där, om effektiva resultat skall vinnas. Även i fråga om bidrag till idrottsanläggningar överstiger anspråken vida de härför i fonden tillgängliga medlen. För nästa budgetår behövs också pengar för det olympiska förberedelsearbetet och för vårt lands deltagande i vinterolympiaden i Innsbruck i februari 1964. Därför vill departementschefen för budgetåret 1963/64 medverka till en väsentlig uppräknig av idrottsanslaget och föreslår, att detsamma höjs från 12,7 till 14,1 milj. kr., eller med 1,4 milj. kr.

I detta sammanhang må omnämnas att den med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 7 november 1958 tillkallade utredningen rörande vissa organisatoriska frågor på idrottens och friluftslivets område upphörde sommaren 1962, enär inom utredningen enighet inte kunde vinnas om förslag till positiva lösningar enligt de för utredningsarbetet meddelade direktiven. I anledning härav har departementschefen med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande, låtit inrätta en samarbetsnämnd mellan Sveriges riks-idrottsförbund och Svenska korporations-idrottsförbundet med huvudsakligt syfte

att bereda budget- och övriga frågor av gemensamt intresse för de båda förbunden.

Utskottet. Förevarande anslag har under senare år successivt ökats. Trots detta har medelstillelningen icke räckt till för att tillgodose de växande anspråk, som rests av idrottsorganisationerna och som främst betingas av den ständigt stigande medlemsanslutningen till dessa. En ytterligare förbättring av det ekonomiska stödet åt idrottsrörelsen ter sig därför motiverad. Utskottet biträder också departementschefens förslag om en uppräkninng av anslaget med 1,4 milj. kr. till 14,1 milj. kr. Någon medelstillelning därutöver är utskottet dock icke berett att medverka till. Motionerna I: 473 och II: 573 avstyrkas sålunda.

I motionen II: 117 har yrkats dels att någon svensk representation vid olympiska spelen från boxningssportens sida icke tillåtes, dels att ingen del av anslaget till idrottens främjande må disponeras för stöd åt boxningssporten.

I anslutning härtill vill utskottet erinra om sitt av 1957 års riksdag godkända utlåtande i anledning av då föreliggande motioner rörande boxningssporten. Utskottet framhöll därvid, att riksdagen icke lämpligen borde uttala sig i frågan, vilka idrottsgrenar som borde ifrågakomma för erhållande av bidrag från idrottsanslaget. Utskottet har icke funnit skäl frångå denna sin ståndpunkt och anser därför, att det liksom tidigare bör ankomma på Riksidrottsförbundet att bestämma i fördelningsfrågan. Ifrågavarande yrkande avstyrkes alltså. Uppenbart är emellertid att boxningssporten är förenad med allvarliga risker. Det är därför angeläget, att de för sportens bedrivande ansvariga vidtaga åtgärder för att i möjligaste mån minska riskerna för boxarna. Utskottet vill i sammanhanget erinra om att Nordiska rådet nyligen uttalat sig för en allsidig utredning av frågan om boxningens skadeverkningar.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

- a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 473 och II: 573, till *Avsättning till fonden för idrottens främjande* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 14 100 000 kr;
- b) att motionen II: 117 icke må av riksdagen bifallas.

76:o) *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 76, s. 149 och 150) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 2 100 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 800 000 kr.

Departementschefen är medveten om de från olika håll ökade kraven på ekonomiska insatser från statens sida, när det gäller tillkomsten av friluftsområden och friluftsanläggningar. Han känner också väl till de stora behoven i dag av nya sådan områden och anläggningar. Om styrkan av dessa behov

vittnar för övrigt 1960 års naturvårdsutredning i sitt nyligen avlämnade betänkande. Departementschefen förordar att avsättningen till friluftsfonden för nästa budgetår bestäms till 2,1 milj. kr., innebärande en höjning med 0,3 milj. kr., och tillstyrker, att till förhindrande av missförstånd om nämndens arbetsuppgifter namnet Statens fritidsnämnd ändras till Statens friluftsnämnd. Ytterligare föreslår departementschefen, att en reglering av arvodena åt ordförande och ledamöter äger rum från och med den 1 juli 1963, därvid för ordföranden bör räknas med ett fast årsarvode. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om arvodenas storlek.

Utskottet, som erinrar om att Kungl. Maj:t i proposition nr 71 till årets riksdag framlagt förslag angående riktlinjer och organisation för naturvårdsverksamheten, m. m., tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och har icke något att erinra mot vad departementschefen i ärendet anfört.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 2 100 000 kr.

77:o) **Kostnader för vissa nämnder m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 77, s. 150 och 151) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 210 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 37 000 kr.

Under anslaget är medel beräknade för arvoden och expenser m. m. för utställningsberedningen inom handelsdepartementet, statens lånenämnd för den mindre skeppsfarten, granskningsnämnden för vissa patentansökningar, oljelagringsrådet, statens oljeskyddsråd och statens krigsskadenämnd. Av dessa har utställningsberedningen numera upphört. Vidare kommer från och med budgetåret 1963/64 kostnaderna för statens lånenämnd för den mindre skeppsfarten och för statens oljeskyddsråd att bestridas från anslag under sjätte huvudtiteln (se Bil. 8, s. 278) samt kostnaderna för statens krigsskadenämnd att bestridas från anslag under sjunde huvudtiteln (se Bil. 9, s. 126). Däremot bör från och med den 1 juli 1963 medel beräknas under förevarande anslag till vissa avlöningar och till expenser m. m. för den genom beslut av Kungl. Maj:t den 25 maj 1962 tillkallade upplysningsberedningen. Granskningsnämnden för vissa patentansökningar har genom beslut av Kungl. Maj:t den 14 december 1962 ändrat namn och heter numera Granskningsnämnden för försvarsuppfindingar.

Upplysningsberedningen inrättades genom beslut av Kungl. Maj:t den 25 maj 1962 med uppgift att samordna planering och utförande av sådan svensk upplysningsverksamhet i utlandet, som till någon del bekostats av statsmedel. Medelsbehovet för nästa budgetår har av beredningen beräknats till 200 000 kr., varav 33 000 kr. gäller biträdeslöner, 80 000 kr. arvoden åt sär-

skilt tillkallade experter, 6 000 kr. sammanträdesarvodet åt beredningens ledamöter, 40 000 kr. för verksamheten erforderliga resor samt 41 000 kr. expenser m. m. Av sistnämnda belopp belöper huvuddelen, eller i runt tal 30 000 kr., på nyanskaffning av möbler samt skrivmaskiner och annan kontorsutrustning.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer, att riksdagen må till *Kostnader för vissa nämnder m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 210 000 kr.

78:o) **Bidrag till vissa internationella byråer m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 78, s. 151—153) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 112 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 392 000 kr.

Från detta anslag bestrids för närvarande kostnaderna för Sveriges deltagande i åtskilliga internationella byråer och kommittéer m. m. Flertalet av ändamålen sorterar under sjöfartsstyrelsen, varför kostnaderna i dessa fall från och med nästa budgetår kommer att bestridas från anslag under sjätte huvudtiteln. Det gäller (se Bil. 8 s. 278) internationella organisationen för fyrtekniska frågor (IALA), internationella hydrografiska byrån, mellanstatliga rådgivande sjöfartsorganisationen (IMCO), internationella kommissionen i Bryssel för sjöfartskongresser, den internationella ispatrulleringstjänsten i norra Atlanten, det kombinerade livräddnings- och väderleksfartyget i Nordsjön, underhållet av vissa fyrar i Röda havet samt vissa åtgärder för handelssjöfartens dirigering. Anslagsposten för internationella valfångstkommissionen bör samtidigt överflyttas till nionde huvudtiteln (se Bil. 11, s. 362).

För budgetåret 1963/64 torde under förevarande anslag medel beräknas för följande internationella byråer m. m., nämligen internationella byrån i Paris för utställningar, patentunionens internationella byrå i Genève, internationella rådgivande bomullskommittén (ICAC), internationella studiegruppen för bly- och zinkfrågor samt internationella kafferådet. Beträffande det sistnämnda må anmärkas att under anslaget tidigare upptagits kostnaderna för vårt lands deltagande i internationella kaffestudiegruppen (8 000 kr). Den 5 oktober 1962 har Kungl. Maj:t — med förbehåll för riksdagens godkännande — förordnat om Sveriges anslutning till 1962 års internationella kaffeavtal. Lämnar riksdagen ett dylikt godkännande — frågan härom torde i särskild proposition komma att underställas 1963 års riksdag — blir Sverige medlem i Internationella kafferådet. Sveriges andel i kostnaderna för rådets verksamhet belöper sig till ca 50 000 kr.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget uppgår till 112 000 kr.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts proposition nr 27 angående godkännande av 1962 års internationella kaffeavtal, tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa internationella byråer m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 112 000 kr.

79:o) **Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 79, s. 153) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 150 000 kr.

Från anslaget bestrides kostnaderna för Sveriges deltagande i nordiska ministerkommittén för ekonomiskt samarbete och nordiska ekonomiska samlarbetsutskottet. Vidare bestrides härifrån kostnaderna för den svenska kommittén för nordiska patent samt för Sveriges deltagande i dels Nordiska kommittén för konsumentfrågor, dels tre nordiska kommittéer rörande hälso-tjänst för sjöfolk. Ytterligare belastas anslaget med vissa kostnader i samband med överläggningar mellan representanter för de nordiska patentverken i frågor av betydelse för det nordiska patentsamarbetet.

Departementschefen uppskattar medelsbehovet för nästa budgetår till oförändrat 150 000 kr.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

Statens utlåningsfonder

80:o) **Statens hantverks- och industrilånefond.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 80, s. 154) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 21 000 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 15 000 000 kr.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkten 17 hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Statens hantverks- och industrilånefond* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 21 000 000 kr.

Fonden för låneunderstöd

81:o) **Lån till Aktiebolaget Atomenergi.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 81, s. 154) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 15 000 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 20 000 000 kr.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkten 49 hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Lån till Aktiebolaget Atomenergi* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 15 000 000 kr.

82:o) **Lån till utbyggnad av oljelagringen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 82, s. 154 och 155) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 2 600 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 36 000 000 kr.

För genomförande av det år 1957 fastställda femårsprogrammet för utbyggnad av oljelagringen — vilket något fördröjts och torde komma att vara avslutat först under år 1963 — återstår i och för sig att anvisa över förevärande anslag 12 milj. kr. Emellertid har Kungl. Maj:t inom ramen för lagringsprogrammet ålagt vissa statliga myndigheter lagringskyldighet motsvarande ett lånebelopp av ca 9,5 milj. kr. Dessa kostnader har antingen förskottats av vederbörande myndighet eller slutligt betalats av myndigheten

ur tillgängliga medel. Departementschefen kan inte tillstyrka att gottgörelse bereds vederbörande genom att lånemedel under förevarande anslag nu i efterhand ställs till myndighetens förfogande. Med hänsyn härtill och då omkring 50 000 kr. bör beräknas såsom avskrivningsmedel å vissa lån för lagring, som inte fullföljts, bör under anslaget för budgetåret 1963/64 anvisas 2,6 milj. kr.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Lån till utbyggnad av oljelagringen* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 2 600 000 kr.

83:o) *Lån till utbyggnad av oljelagringen 1963—1969*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 83, s. 155 och 156) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 59 000 000 kr.

I prop. 1962: 194 har lämnats en utförlig redogörelse för innehållet i 1961 års oljelagringskommittés betänkande (SOU 1962: 40) med förslag till oljelagringsprogram perioden 1963—1969 och för Kungl. Maj:ts ställningstaganden i anledning av betänkandet. Propositionen har godkänts av riksdagen (BevU 68, L²U 45, rskr. 418 och 420) och behövliga författningar i ämnet utfärdats genom beslut av Kungl. Maj:t den 14 december 1962 (SFS 1962: 629—632) med giltighet från och med den 1 januari 1963. Programmet avser en sjuårsperiod och omfattar i 1961 års prisläge 112 milj. kr. för år. Av detta belopp skall staten bidra med 59 milj. kr. och återstoden finansieras via prissättningen på olja. Liksom för lagringsprogrammet 1958—1962 skall statens bidrag utgå i form av ränte- och amorteringsfria lån till de lagringsskyldiga. Lånemedlen bör anvisas över ett särskilt investeringsanslag på kapitalbudgeten med rubriken *Lån till utbyggnad av oljelagringen 1963—1969*. Någon utbetalning av lånemedel inom ramen för det nya lagringsprogrammet blir emellertid inte aktuell förrän efter den 1 juli 1963. Anslag till ändamålet behöver sålunda tas upp först för budgetåret 1963/64. I anslutning till det av riksdagen meddelade principbeslutet föreslås att för nästa budgetår anvisas 59 milj. kr. Principerna för fördelningen av lån mellan olika lagringsskyldiga torde få fastställas av Kungl. Maj:t på grundval av förslag av överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap. Därvid bör övervägas att låta statliga myndigheter och institutioner lika med enskilda lagringsskyldiga komma i fråga för erhållande av lån.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer, att riksdagen må till *Lån till utbyggnad av oljelagringen 1963—1969* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 59 000 000 kr.

84:o) **Motion angående avvecklingen av skifferoljehantering i Kvarntorp.** I en inom andra kammaren av herr *Ståhl* väckt motion (II: 230) har hemställts, att riksdagen vid behandlingen av handelsdepartementets redogörelse för Kvarntorpskommissionens verksamhet måtte uttala, att 1961 års riksdagsbeslut rörande avvecklingen av skifferoljehantering i Kvarntorp till alla delar fortfarande skall utgöra riktlinje för kommissionens verksamhet.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen.

I propositionen har departementschefen på s. 8—11 lämnat en redogörelse för verksamheten inom Svenska Skifferoljeaktiebolaget. Denna redogörelse grundas på bolagets förvaltningsberättelse för verksamhetsåret 1961/62 och på ett yttrande, som avgivits av Kvarntorpskommissionen i anledning av berättelsen. Utskottet får hänvisa till vad härutinnan anförts.

Departementschefen har i anledning härav framhållit, att han icke har något att erinra mot att Svenska Skifferoljeaktiebolagets verksamhet under den närmaste tiden fortsättes efter de riktlinjer som Kvarntorpskommissionen förordat och som enligt hans mening står i överensstämmelse med det av 1961 års riksdag fattade principbeslutet. Därvid förutsättes att kommissionen utan uppskov till departementschefen anmäler sådana förändringar av de ekonomiska betingelserna för bolagets verksamhet, som kan föranleda att nämnda riktlinjer bör prövas om eller som eljest bör underställas Kungl. Maj:t.

Utskottet vill erinra om att enligt beslut av 1961 års riksdag skall Svenska Skifferoljeaktiebolaget avvecklas enligt vissa riktlinjer (statsutskottets utlåtande nr 191). I utskottets utlåtande förutsattes, att mera betydelsefulla åtgärder, som beslöts i ärendet, skulle efter hand anmälas för riksdagen.

Utskottet, som inhämtat närmare upplysningar rörande bolagets fortsatta verksamhet, har icke funnit något vara att erinra mot de åtgärder, som vidtagits i samband med genomförandet av den första avvecklingsetappen eller mot vad Kvarntorpskommissionen allmänt anfört. Dessa åtgärder kunna enligt utskottets mening med hänsyn till de bakomliggande betingelserna icke anses utgöra avsteg från 1961 års förenämnda principbeslut, vilket, såsom i motionen understrukits, bör stå fast. Med detta sitt uttalande finner utskottet syftet i motionen vara tillgodosett, varför densamma icke torde påkalla någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Utskottet hemställer,

att motionen II: 230 icke må av riksdagen bifallas.

Fonden för statens aktier

85:o) **Motioner om anslag för teckning av aktier i Aktiebolaget Statens skogsindustrier.** I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lager* (I: 39) och den andra inom andra kammaren av herrar *Holmberg* och *Hagberg* (II: 49), har hemställts att riksdagen måtte besluta att till teckning av aktier i Aktiebolaget Statens skogsindustrier å ka-

pitalbudgeten, fonden för statens aktier, för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 40 milj. kr. för att påbörja utbyggnaden av bolagets anläggningar i Karlsborg.

Beträffande motiveringen för yrkandet får utskottet hänvisa till motionen II: 49.

Utskottet. Vid behandlingen förra året av Kungl. Maj:ts proposition nr 35 angående teckning av aktier i Aktiebolaget Statens skogsindustrier m. m. uttalade utskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 121 bl. a., att en av utskottet förordad strukturrationalisering av företaget även kunde komma att innefatta planering för vidareutveckling av på sikt lönsamma nya företagsgrenar och för utbyggnad av bolagets företagsenheter, varvid utskottet i första hand hade Karlsborgs-anläggningen i tankarna. Givetvis måste enligt utskottets mening ansträngningarna koncentreras på att färdigställa Piteå-anläggningen. Vad angick utbyggnadsprojekt, som framstode som samhällsekonomiskt och företagsekonomiskt motiverade, måste dessa självfallet bedömas även mot den bakgrund, som lönsamhetsutvecklingen inom Statens skogsindustrier skapade. Utskottet avstyrkte i samband därmed en då väckt motion om medelsanvisning för att påbörja utbyggnaden av Karlsborgs-anläggningen.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna och hemställer alltså,

att motionerna I: 39 och II: 49 icke må av riksdagen bifallas.

Fonden för förlag till statsverket

86:o) Dispositionsanslag för legodriften vid vissa staten tillhöriga gruvor i Västerbottens län m. m. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 84, s. 156—159) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 6 300 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 5 000 000 kr.

För löpande undersökningar, tillredningar och ersättningsanskaffningar vid Adakfältet torde enligt departementschefen böra anvisas 1,8 milj. kr.

De inom undersökningsområdet vid Stekenjock i Vilhelminafjällen utförda diamantborrningarna visar att där finns åtminstone 11 milj. ton malm. Längre söderut har prospekteringar företagits, vilkas resultat antyder förekomsten av malmtillgångar även inom stora delar av Frostvikens kommun i norra Jämtland. Dessa mätningar kommer att följas upp med diamantborrningar, som redan tagit sin början i närheten av Stekenjock och vid Ankarvattnet. Det är i vart fall att räkna med att upptagande av gruvdrift i området skall visa sig ekonomiskt lönsam. Mera exakta bedömningar därvidlag försvåras av att malmen ligger avsides med besvärliga transport-

förhållanden som följd. Projektet bör ur tekniska synpunkter snarast utredas mera ingående än som hittills varit möjligt. Härför torde under anslaget för nästa budgetår böra beräknas 1 milj. kr. Om utredningarna ger gynnsamma resultat bör gruvundersökning med schaktsänkning och provbrytning företas. Till dessa ändamål uppskattas anslagsbehovet till 2 milj. kr. Härvid förutsättes att kollegium skall underställa Kungl. Maj:t resultaten av utredningsarbetet och frågan om medelsanvisning för den på grundval därav ev. motiverade gruvundersökningen.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Dispositionsanslag för legodriften vid vissa staten tillhöriga gruvor i Västerbottens län m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 6 300 000 kr.

Diverse kapitalfonder

Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond

87:o) Anordnande av drivmedelsförråd. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 85, s. 159) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kr.

Anslaget är avsett för anordnande av ett förråd för beredskapslagring av flygdrivmedel för civil luftfart.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer, att riksdagen må till *Anordnande av drivmedelsförråd* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kr.

Stockholm den 2 april 1963

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Einar Persson, Ivar Johansson, Virgin, Fritz Persson, Rikard Svensson, fru Wallentheim, herrar Bengtson, Per Jacobsson, Edström, Bertil Petersson, Herbert Larsson, Per-Olof Hanson och Åkerlund; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Gustafsson i Stockholm, Karlsson i Olofström, Svensson i Stenkyrka, Blidfors, Eliasson i Sundborn, Mellqvist, fru Lewén-Eliasson, herrar Svensson i Ljungskile, Lassinantti, Johansson i Norrköping, Gustafsson i Skellefteå, Bohman och Nelander.

Reservationer

1) vid *punkten 15* (Statens institut för hantverk och industri: Bidrag till kursverksamheten m. m.) av herrar *Ivar Johansson, Virgin, Bengtson, Per Jacobsson, Edström, Per-Olof Hanson, Åkerlund, Staxäng, Svensson* i Stenkyrka, *Eliasson* i Sundborn, *Svensson* i Ljungskile, *Gustafsson* i Skellefteå, *Bohman* och *Nelander*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 399 och II: 477 och att därför

dels andra stycket i utskottets yttrande på s. 10 bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet vill erinra om att riksdagen vid upprepade tillfällen understrukt den stora betydelse, som småföretagsamheten inom hantverk och industri utövar särskilt i syfte att åstadkomma ett mera differentierat näringsliv på landsbygden. Riksdagen har även uttalat, att det är ett betydande samhällsintresse, att denna verksamhet genom ett effektivt fruktbringande stöd från statens sida får möjligheter att arbeta under så gynnsamma förutsättningar som möjligt.

Vad statens institut för hantverk och industri beträffar kan det konstateras, att någon mera genomgripande anpassning av anslagets belopp till verksamhetsomfattningen icke skett på flera år. Med den nu föreslagna medelstilldelningen kan det icke bli möjligt att i önskvärd omfattning utbygga kursverksamheten inom ramen för gällande kursprogram liksom ej heller att påbörja och utföra nya mycket aktuella arbetsuppgifter, beträffande vilka det i dagens tekniska och ekonomiska situation föreligger uttalade behov inom näringslivet. Det synes också angeläget, att bl. a. rationaliseringsverksamheten inom hantverk och mindre industri väsentligt breddas och intensifieras. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t vid den fortsatta budgetbehandlingen beaktar de medelsbehov, som föranledas härav. Redan nu anser sig utskottet emellertid med hänsyn till det knappa utrymmet under anslaget böra medverka till en viss förstärkning. Utskottet föreslår därför, att anslaget i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag höjes med 50 000 kr. Detta belopp motsvarar vad institutet under en följd av år uppburit från Stiftelsen Centralfonden för anställda inom skogsbruket och skogsindustrin för fortbildningsverksamhet inom huvudsakligen den mindre sågverksindustrin och som enligt vad utskottet inhämtat från och med budgetåret 1963/64 kommer att upphöra.»

dels ock utskottets hemställda bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 399 och II: 477, till *Statens institut för hantverk och industri: Bidrag till kursverksamheten m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 535 000 kr.»

2) vid punkten 55 (Statens pris- och kartellnämnd: Avlöningar) av herrar *Virgin, Åkerlund, Staxäng* och *Bohman*, vilka ansett

dels att utskottets yttrande på s. 40 fr. o. m. det stycke, som börjar med »I motionerna», t. o. m. det stycke, som slutar med »och omkostnadsanslag», bort ha följande lydelse:

»Utskottet vill erinra om att pris- och kartellnämnden under senare år erhållit betydande personalförstärkningar främst i samband med omsättnings-skattens införande 1960 och senare i anledning av de åtgärder, som föreslogs i 1960 års prisövervakningskommittés betänkande »Effektivare prisövervakning», varigenom antalet anställda vid nämnden numera uppgår till ca 110 personer.

Storleken av den institutionella apparat, som byggts upp för det allmännas övervakning av utvecklingen på pris- och konkurrensområdet, måste givetvis bedömas mot bakgrunden av rådande pris- och konkurrensförhållanden inom näringslivet. Uppenbart är att, såsom i motionerna erinrats, den rådande konkurrenssituationen under de senaste åren undergått förändringar i en helt annan riktning än vad nämndens personalförstärkningar givit uttryck för. Sålunda ha inom distributionsledet nya försäljningsformer tillkommit, vilka lett till ökad konkurrens företagen emellan. I samma syfte har den fortskridande liberaliseringen av handels- och valutapolitiken verkat. En ytterligare skärpning av konkurrensen torde bli följden av det pågående integrationsarbetet och av marknadsutvecklingen i övrigt. Allmänt kan sägas, att under den senaste tiden inom allt flera branscher såväl inom som utom landet framkommit tecken på avsaktande expansion och därmed på en ur köparnas synpunkt allt gynnsammare relation mellan tillgång och efterfrågan för olika förnödenheter. Mot bakgrunden av dessa förändringar i konkurrenssituationen synes en minskning av den nuvarande administrationen vara påkallad.

I motionerna I: 316 och II: 369 förordas i första hand en indragning av de 13 tjänster som år 1961 tillfördes nämnden, vilket skulle möjliggöra en minskning av nämndens avlönings- och omkostnadsanslag för nästa budgetår med tillhoppa 320 000 kr. Utskottet finner detta förslag i och för sig väl motiverat liksom också samma motionärers förslag att det bör uppdragas åt Kungl. Maj:t att redan vid detta års höstriksdag framlägga förslag om en ytterligare begränsning av pris- och kartellnämndens verksamhet, räknat fr. o. m. den 1 januari 1964. Å andra sidan finner utskottet det angeläget, att nödigt rådrum beredes för en omplacering av de tjänsteinnehavare, om vilka här är fråga. Med hänsyn härtill finner sig utskottet icke nu böra förorda någon omedelbar begränsning av de av Kungl. Maj:t föreslagna anslagen. Detta utskottets ställningstagande är sålunda helt beroende av utskottets uppfattning, att tidsfristen till nästa budgetårs ingång är för kort. Därav följer att utskottet förväntar sig, att Kungl. Maj:t ingående prövar frågan om en begränsning av nämndens verksamhet i den utsträckning motionärerna föreslagit och för detta års höstriksdag framlägger förslag här-om. Utskottet vill förorda, att denna uppfattning bringas till Kungl. Maj:ts

kännedom. Av det anförda följer att utskottet avstyrker Kungl. Maj:ts förslag att tjänsten som byrådirektör i högst Ag 27 uppföres på extra-ordinarie stat.»

dels ock att utskottets hemställan under I. och III. bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 316 och II: 369, såvitt nu är i fråga, avslå Kungl. Maj:ts förslag om bemyndigande för Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens pris- och kartellnämnd vidtaga den ändring, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1963;

III. att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 316 och II: 369, såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört.»

3) vid *punkten 60* (Konsumentvaruforskning och konsumentupplysning) av herrar *Ivar Johansson, Virgin, Bengtson, Per Jacobsson, Edström, Per-Olof Hanson, Akerlund, Staxäng, Svensson* i Stenkyrka, *Eliasson* i Sundborn, *Svensson* i Ljungskile, *Gustafsson* i Skellefteå, *Bohman* och *Nelander*, vilka ansett att utskottet bort hemställa om utredning rörande konsumentvaruforskning och konsumentupplysning och att därför

dels den del av utskottets yttrande, som på s. 45 börjar med »I nu» och på s. 46 slutar med »riksdagens åtgärd», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Något initiativ från Kungl. Maj:ts sida har emellertid hittills icke tagits i annan mån än att radioutredningen enligt hösten 1962 givna tilläggsdirektiv anmodats utreda konsumentupplysningens uppläggning i televisionen, varjämte föredragande statsrådet nyligen med Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallat en arbetsgrupp för att utreda frågan om den framtida organisationen av konsumentinstitutets upplysningsavdelning.

Såsom anföres i nu förevarande motioner har frågan om konsumentforskningens och konsumentupplysningens organisation, resurser och problematik fått förnyad aktualitet under de senaste åren. Den kritik i skilda hänseenden, som riktats mot den nuvarande verksamheten, är av sådan art och har tagit sig sådana uttryck, att en brett upplagd utredning på berörda område enligt utskottets mening icke längre bör anstå. Behovet av en ändamålsenlig samordning av forsknings- och upplysningsverksamheten har således kommit att bli alltmer framträdande. Det är desto mera påkallat, att en undersökning kommer till stånd som de uppdrag som anförtrots radioutredningen och den nyss angivna arbetsgruppen icke torde kunna fullföljas utan ett allsidigt klarläggande av konsumentupplysningens mål och metoder, möjligheter och gränser samt konsekvenserna i skilda hänseenden av upplysningsverksamhetens bedrivande. Att först klarlägga vissa delproblem på förevarande område i avvaktan på en mer genomgripande utredning skulle däremot enligt utskottets mening leda till både tidsförluster och dubbelarbete.

Den utredning, som sålunda enligt utskottets mening bör komma till stånd, bör vara förutsättningslös och omfatta samtliga med konsumentvaruforskningen och konsumentupplysningen sammanhängande problem. Den bör klarlägga vilka resurser som erfordras samt hur genom samordning av insatser från stat, näringsliv och konsumentgrupper största möjliga effekt skall kunna uppnås. Utredningen bör vara oförhindrad att även pröva, huruvida en i förhållande till forskningen helt fristående upplysningsverksamhet med upprätthållande av hittillsvarande krav på objektivitet och vederhäftighet kan vara ägnad att göra upplysningen snabbare och mer lättillgänglig.»

dels ock utskottets hemställan under b) bort ha följande lydelse:

»b) att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 26 och II: 31, I: 474 och II: 568 samt I: 476 och II: 567, sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga, hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning rörande konsumentvaruforskning och konsumentupplysning i enlighet med vad utskottet anfört.»

4) vid punkten 75 (Avsättning till fonden för idrottens främjande)

a) av herrar *Bengtson, Per Jacobsson, Edström, Per-Olof Hanson, Eliasson* i Sundborn, *Svensson* i Ljungskile, *Gustafsson* i Skellefteå och *Nelander*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 473 och II: 573 och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 57, som börjar med »Förevarande anslag» och slutar med »avstyrkas sålunda», bort ha följande lydelse:

»Från samhällets sida ha vidtagits eller förberedas genom olika organ åtgärder för att övervinna den nuvarande ungdomskrisen och att till positiva insatser stimulera även sådan ungdom, som råkat på avvägar. De frivilliga ungdomsorganisationerna ha härvid stor betydelse. Dock torde ingen annan frivillig verksamhet ha förmått fånga ungdomens intresse i så hög grad som idrotten. Detta återspeglas också bl. a. i det växande medlemsantalet i Riksidrottsförbundet. Ökade statliga insatser till gagn för idrottsrörelsen framstå därför som naturliga och riktiga. Såsom departementschefen emellertid framhållit är knappheten på medel särskilt besvärande, när det gäller ledarutbildningen; i fråga om bidrag till idrottsanläggningar överstiga anspråken vida de härför i fonden tillgängliga medlen. För nästa budgetår erfordras därjämte, såsom departementschefen även framhållit, medel för det olympiska förberedelsearbetet och för vårt lands deltagande i vinterolympiaden i Innsbruck. Mängden av ansökningar om statligt bidrag på olika områden är stor; många fullt utarbetade projekt måste vila i avvaktan på bidrag. Mot bakgrunden av det anförda kan konstateras att den av Kungl. Maj:t begärda anslagshöjningen, 1,4 milj. kr., icke är tillräcklig. Utskottet vill därför tillstyrka det i motionerna I: 473 och II: 573 framställda yrkandet om en ytterligare uppräkning av anslaget med 2,9 milj. kr. till 17 milj. kr.»

dels ock utskottets hemställan under a) bort ha följande lydelse:

»a) att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 473 och II: 573, till *Avsättning till fonden för idrottens främjande* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 17 000 000 kr.»

b) av herrar *Per Jacobsson, Edström, Staxäng, Svensson* i Ljungskile, *Gustafsson* i Skellefteå och *Nelander*, vilka i anledning av motionen II: 117 ansett

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 57, som börjar med »I avslutning» och slutar med »boxningens skadeverkningar», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet vill erinra om att frågan om boxningssportens skadeverkningar har varit föremål för utredning av särskilt tillkallad sakkunnig. Utredningsmannen har — under framhållande av att den svenska boxningssporten domineras av amatörboxningen — förklarat att en expansion av den professionella boxningen i Sverige syntes olämplig. Vid remissbehandlingen av sakkunnigbetänkandet har uttalats av medicinalstyrelsen att den professionella boxningen från medicinsk synpunkt är en icke önskvärd företeelse på grund av de hälsorisker, som äro förenade därmed, och av Svenska läkarsällskapet, att boxning är den enda sport, som till sin syftning har att skada.

Utskottet anser med hänsyn härtill övertygande skäl tala för att i enlighet med det i motionen II: 117 gjorda yrkandet att ingen del av anslaget till fonden för idrottens främjande får disponeras för stöd åt boxningssporten. Vad i motionen i övrigt föreslagits anser utskottet sig icke nu böra tillstyrka.»

dels ock att utskottets hemställan under b) bort ha följande lydelse:

»b) att riksdagen må, i anledning av motionen II: 117, besluta att ifrågavarande anslag icke må disponeras för stöd åt boxningssporten.»